

รายงานประจำปี พ.ศ. 2563

มูลนิธิกัลยาณมิตรเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน

เด็กเด็กช่วยกัน ขยันหมั่นเพียร
เล่น รู้เล่า เรียน พากเพียรศึกษา
แบ่งปันช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อกันหนา
เพื่อนเพื่อนนำพา ชิวสุขเฮย.....

...เด็กดีเป็นศรีแก่ชาติ เด็กฉลาดชาติเจริญ...

สารบัญ

	หน้า
พ.ศ. 2563 ปีแห่งความท้าทาย	3
เด็กปฐมวัย	4
การเลี้ยงลูกที่ส่งเสริมพัฒนาการของสมองที่ดี (EF-Executive Function)	6
การกำหนดโครงการและพื้นที่การดำเนินงานของมูลนิธิฯ	10
โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนประจำปี พ.ศ. 2563	12
▪ โครงการลำดับที่ 1 การช่วยเหลือเด็กและครอบครัวที่ยากลำบาก	13
▪ โครงการลำดับที่ 2 การพัฒนาเด็กปฐมวัย	16
ก. การจัดตั้งเครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบน	18
ข. การฝึกอบรมครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ห่างไกล	19
ค. การประชุมพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	23
ง. การปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ทรุดโทรม	28
▪ โครงการลำดับที่ 3 ครูอาสาสมัครเพื่อนักเรียนไทย	31
▪ โครงการลำดับที่ 4 การพัฒนาเด็กและเยาวชนในสถานสงเคราะห์	35
จำนวนผู้รับประโยชน์ของโครงการต่าง ๆ พ.ศ. 2563	41
สรุปรายงานด้านการเงิน พ.ศ. 2563	42
คณะกรรมการและที่ปรึกษาของมูลนิธิฯ	43
บทส่งท้าย	44
ขอขอบคุณผู้มีจิตเมตตาสนับสนุนการทำงานของมูลนิธิฯ	45
ร่วมบริจาคเพื่อช่วยเหลือเด็ก ๆ	46

พ.ศ. 2563 ปีแห่งความท้าทาย

พ.ศ. 2563 การแพร่กระจายของโรคภัยโควิด-19 เป็นมหันตภัยที่ส่งผลกระทบไปทุกพื้นที่ นับตั้งแต่เดือนมีนาคมเป็นต้นมา และเริ่มต้นปีใหม่นี้ ก็ได้กลับมากระทบต่อระลอกใหม่สถานการณ์ก็ยังคงเฝ้าระวังกันอย่างเข้มงวด ประเทศไทยเรามีการจัดการรับมือกับสถานการณ์นี้ได้ดีทีเดียว แต่ก็ต้องยอมรับผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะเด็กเล็กปฐมวัยที่ยังไม่รู้ว่าเกิดอะไรขึ้น ทำไมต้องอยู่แต่ในบ้าน ไม่ได้ไปเล่นกับเพื่อนๆ ทำไมต้องถูกบังคับให้ใส่หน้ากากปิดจมูกปิดปาก ทำไมไม่ได้ไปโรงเรียน ในที่นี้รวมทั้งเด็กและเยาวชนในสถานสงเคราะห์ที่มูลนิธิ คุณแลอยู่ ก็เช่นเดียวกัน

ในช่วงต้นปี ก่อนวิกฤตโควิด มูลนิธิฯ ได้เริ่มต้นงานสำคัญ คือการจัดตั้งเครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบน เป็นการรวมกลุ่มกันของเพื่อนครูปฐมวัยตัวแทนของแต่ละจังหวัด ได้แก่ หนองคาย อุดรธานี เลย หนองบัวลำภู บึงกาฬ สกลนครและนครพนม โดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อร่วมกันทำงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัย กิจกรรมแรกของเครือข่ายครูปฐมวัยฯ ได้แก่ การฝึกอบรมครูและผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.) เขตอำเภอบึงโขงหลง จ.บึงกาฬ การฝึกอบรมนี้เป็นการขยายผลและเปิดโอกาสให้แม่ครูพ่อครูของ ศพด. ที่ห่างไกลในระดับตำบลและหมู่บ้านได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง เครือข่ายครูปฐมวัยฯ จะจัดการฝึกอบรมนี้ ขยายผลไปยังพื้นที่เป้าหมายอื่นๆ ของอีสานตอนบนที่จะดำเนินงานตลอดทั้งปี พ.ศ.2564 ต่อไป

เครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบน เป็นช่องทางสำคัญที่มูลนิธิฯ ได้สื่อสารและตรวจสอบสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็ก ๆ และครอบครัวในแต่ละพื้นที่ในช่วงโควิดที่รัฐบาลสั่งปิดสถานศึกษาทั่วประเทศ โดยภาพรวมแล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กนั้นเป็นผลกระทบมาจากพ่อแม่และผู้ปกครองที่ขาดรายได้จากการถูกเลิกจ้างงาน หลายครัวเรือนพ่อแม่ที่ไปทำงานต่างจังหวัดจำเป็นต้องกลับมาอยู่บ้านเพื่อหาทางแก้ไขและเริ่มต้นใหม่ แนนอนว่าสถานการณ์เช่นนี้ไม่ดีต่อสุขภาพจิตของเด็ก ๆ แล้วจะอย่างไร มูลนิธิฯ ได้ความคิดใหม่ จึงปรับแผนการทำงานมาเป็นการให้ข้อมูลความรู้แก่พ่อแม่ผู้ปกครองในการตั้งรับและปรับเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงและดูแลลูก ให้ถูกต้องและเหมาะสมตามหลักของการพัฒนาสมองที่ดี (EF-Executive Function) ขณะเดียวกันก็ได้นำถุงยังชีพประกอบด้วยข้าวสารอาหารแห้งนำไปมอบให้กับพ่อแม่ผู้ปกครองที่เข้าร่วมประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ ทั้งหมดการประชุม 8 พื้นที่ มีพ่อแม่ผู้ปกครองที่เข้ารับฟังจำนวน 445 คน เป็นที่น่ายินดีว่าการประชุมนี้ได้ผลลัพธ์ตอบแทนที่ดีมาก ทั้งในเรื่องของข้อมูลความรู้ การสร้างทัศนคติที่ดีที่จะไปปรับเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงและดูแลลูกของตนให้ดีขึ้นกว่าเดิม

มูลนิธิฯ ขอขอบคุณคุณหมอบุระเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ ที่ได้อนุญาตให้นำข้อมูลความรู้วิชา EF-Executive Function มาใช้ในการประชุมและฝึกอบรม และขอขอบคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานตลอดปี พ.ศ.2563 ที่ผ่านมา ความสำเร็จต่างๆ ทั้งหมด มูลนิธิฯ ได้นำเสนอไว้ในรายงานฉบับนี้แล้ว ขอขอบคุณครับ .../...

เหมมิต วิเชียรเครือ

ประธานมูลนิธิกัลยาณมิตรเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน

เด็กปฐมวัย

มูลนิธิฯ ให้คำจำกัดความของเด็กปฐมวัยตามเอกสารอ้างอิง “มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ.2562” หมายถึง เด็กอายุตั้งแต่แรกเกิดไปจนถึง 6 ปี ในมุมมองของมูลนิธิฯ ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัย จะหมายความรวมถึง เริ่มตั้งแต่การตั้งครรภ์ของแม่ หลายท่านคงเคยได้ยินได้ฟังมาบ้างแล้วว่า ห่วงปฐมวัยนี้มีความสำคัญและเป็นช่วงเวลาทองของการเจริญเติบโตของชีวิต แต่หลายท่านคงมีคำถามตามมาว่า ที่ว่าสำคัญนั้น สำคัญอย่างไร ก็เลี้ยงลูกไปตามวิถีประเพณีที่เคยประพฤติปฏิบัติกันมา หรือจะมีวิธีการเลี้ยงลูกที่ดีกว่าได้อย่างไร?

ถ้าเราเอาผลลัพธ์และคุณภาพของการเลี้ยงลูกเป็นตัวชีวิต อะไรที่บ่งบอกได้ว่า วิธีการเลี้ยงลูกของครอบครัวนี้ประสบความสำเร็จ คำตอบสุดท้ายที่เห็นเด่นชัดตอบได้ว่า ลูกเติบโตมามีสุขภาพแข็งแรง สติปัญญาดี มีความรู้ความสามารถ เติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีหน้าที่การงานและเป็นคนดีของสังคม แต่ในความเป็นจริงที่เห็นและเป็นอยู่ในสังคมไทย ทั้งในเขตเมืองหรือหมู่บ้านชนบท ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กไทยนั้นมีมาในทุกรูปแบบ ตั้งแต่การถูกทอดทิ้งตั้งแต่แรกเกิด ทูพโภชนาการ ติดโทรศัพท์ติดเกมส์ติดโซเชียลออนไลน์ ไม่สนใจการเรียน เลิกเรียนกลางคัน พฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง มั่วสุมมั่วเพศมั่วยาเสพติด ตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เป็นต้น

ทำไมเด็กของบ้านนี้เติบโตมาแล้วดูดีมีความรับผิดชอบ แต่ทำไมเด็กของบ้านอีกหลังใกล้เคียงกันนั้น มีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่ไปโรงเรียน และไม่เรียนหนังสือต่อ ใช้ชีวิตร่อนเร่เป็นสัมพะเวสี บ้างจัญและสิ่งแหวดล้อมอะไรที่หล่อหลอมทำให้เด็กแต่ละคนเกิดมาแล้วมีการเจริญเติบโตที่มีผลลัพธ์แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงเช่นนี้ ไม่ว่าจะเป็นกรรมเก่าหรือกรรมใหม่ แต่ที่แน่ๆ ผลลัพธ์ทั้งทางบวกและทางลบนี้ เกิดขึ้นมาจากครอบครัวและวิธีการเลี้ยงลูกอย่างแน่นอน หากเปรียบเทียบมนุษย์เหมือนปริมิตหรือปราสาทเจดีย์ ส่วนที่สำคัญที่สุดที่ทำให้สิ่งปลูกสร้างนี้ตั้งอยู่ยืนยงได้คือ ฐาน เช่นเดียวกับกับชีวิตของมนุษย์ ห่วงวัยสำคัญที่เป็นฐานตั้งต้นในการก่อสร้างสร้างตัวคือชีวิตห่วง “ปฐมวัย” หากปฐมวัยไม่มั่นคงแข็งแรงเสียแล้ว วัยประถมและมัธยมศึกษา ก็ไม่สามารถดำรงชีวิตที่ดีต่อไปได้

แล้วพ่อแม่ผู้ปกครองจะเลี้ยงลูกน้อยปฐมวัยอย่างไรให้ได้มีความถูกต้องและเหมาะสมกับยุคสมัยปัจจุบัน

ความรักความเมตตาและความอบอุ่นในครอบครัว ยังคงเป็นแก่นสารสำคัญในการที่คำซู่และประทับประคองให้การเลี้ยงดูลูกน้อยปฐมวัยสามารถมีและไปในแนวทางที่ถูกต้องได้ แต่ความรักความเมตตาเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถนำพาชีวิตลูกน้อยไปได้ทั้งหมด เพราะเมื่อเขาเติบโตจากวัยแบเบาะเตาะตะเต่า เดินออกจากบ้านไปได้ สังคมและสิ่งแหวดล้อมภายนอกนั้น เป็นปัจจัยเสี่ยงที่อาจทำให้การเจริญเติบโตที่ดีหยุดชะงักหรือไขว้เขวไปได้ การเลี้ยงลูกที่ส่งเสริมพัฒนาการของสมองที่ดี (EF-Executive Function) เป็นคำตอบที่ดีที่สุด แล้ววิธีการอะไรและทำอย่างไรที่เรียกว่าเลี้ยงลูกอย่างนี้ จะส่งเสริมพัฒนาการของสมองที่ดีได้

เด็กปฐมวัยกับชีวิตใหม่ในโลกนี้

เมื่อพูดถึงการเลี้ยงลูก ทุกคนจะมีภาพ มีคำถามและคำตอบที่ต่างกันไปหมด เพราะชีวิตมนุษย์คนเรานั้น เป็นกลไกที่ผกผันแปรเปลี่ยนได้อยู่ตลอดเวลา หากว่าเราตั้งวาง “ลูกน้อย” เป็นเป้าหมายสำคัญ และเพ่งพิจารณาว่ามีอะไรบ้างที่เกี่ยวข้อง และจะมีผลต่อผลลัพธ์ของการเลี้ยงลูก

พ่อแม่คือคำตอบสำคัญที่สุดของลูกน้อยปฐมวัยในฐานะผู้ให้กำเนิด ที่ผ่านมามูลนิธิฯ ไปเยี่ยมครอบครัวของเด็กๆ ตามหมู่บ้านชนบทหลายร้อยครัวเรือน พบว่าสภาพการณ์ที่เด็กปฐมวัยดำรงชีวิตอยู่นั้น อยู่กับครัวเรือนที่:

- พ่อแม่พร้อมทำหน้าที่ตามการวางแผนครอบครัว
- พ่อแม่วัยรุ่นมือใหม่หัดเลี้ยงลูก
- แม่วัยรุ่นเลี้ยงเดี่ยว พ่อหนีหาย ตายายช่วยเลี้ยง
- พ่อแม่หนีหาย ตายายหรือญาติช่วยเลี้ยง
- พ่อแม่หนีหาย ตายายไม่มี ญาติช่วยเลี้ยง แต่ไม่ไหว ต้องส่งไปอยู่สถานสงเคราะห์เด็ก

ในการประชุมพ่อแม่ผู้ปกครอง มูลนิธิฯ จะสอบถามทุกครั้งว่า ใครเป็นผู้เลี้ยงและดูแลลูกน้อยปฐมวัย คำตอบที่ได้นั้น บางหมู่บ้านจะเป็นคุณตาคุณยายเกือบทั้งหมด มีที่เป็นพ่อเป็นแม่ตัวจริงจำนวนน้อยถึงน้อยมากที่เลี้ยงลูกด้วยตนเอง **ทำไมพ่อแม่เหล่านี้ไม่เลี้ยงลูกของตนเองด้วยตัวเอง** คำถามนี้สะท้อนภาพปัญหาของสังคมได้อีกหลายร้อยภาพ รวมถึงภาพของปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับลูกของพวกเขาที่ซ้ารอยและไม่ได้แตกต่างไปจากปัญหาที่พ่อแม่เหล่านี้ประสบพบเจอมาก่อน เพราะหากไม่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขวิธีการเลี้ยงลูก วงเวียนของปัญหาก็จะเกิดซ้ำแล้วซ้ำเล่า เป็นวงจรกรรมก่อกวนไม่จบไม่สิ้น

เด็กน้อยจะเลือกเกิดก็ไม่ได้ เลือกที่จะไม่เกิดก็ไม่ได้ เริ่มต้นใหม่ในวันนี้ เริ่มต้นให้ข้อมูลความรู้แก่พ่อแม่และผู้ปกครองคนที่เลี้ยงและดูแลเด็กน้อยปฐมวัยในชีวิตประจำวัน บริบทประเทศไทยในเรื่องการดูแลสุขภาพอนามัยแม่และเด็ก ถือได้ว่ามีระบบการบริการสาธารณสุขที่ดีทีเดียว มีองค์ความรู้และเครือข่ายสุขภาพที่ดูแลได้ในทุกพื้นที่ มีระบบบริการและการติดตามภายใต้การรณรงค์ “ลูกเกิดรอด แม่ปลอดภัย” โดยมีการดูแลสุขภาพของแม่ ตั้งแต่ตั้งครรภ์ไปจนถึงคลอดบุตร (สมุดสีชมพู-บันทึกสุขภาพแม่และเด็ก) และการเลี้ยงดูลูกน้อยปฐมวัยไปจนถึง 6 ขวบ (สมุดปกสีขาว-คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย) ในส่วนของพ่อแม่ที่วางแผนชีวิตครอบครัวได้ดี ก็ถือว่าเป็นบุญของลูกน้อยที่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ตามสมุดคู่มือของทางสาธารณสุข แต่ในส่วนของครอบครัวที่ยังขาดๆ เกินๆ ผู้ปกครองไม่ได้ใส่ใจในการเลี้ยงและดูแลลูกน้อย และไม่ได้ตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตของลูก ไม่ว่าจะด้วยเหตุที่มาจากอย่างไรก็ตาม เด็กน้อยได้เกิดมาแล้วและสมควรได้รับการเลี้ยงและการดูแลที่ดี อย่างน้อยในฐานะความเป็น “มนุษย์” คนหนึ่ง มูลนิธิฯ จะทำหน้าที่ให้ข้อมูลความรู้ EF: การเลี้ยงลูกที่ส่งเสริมพัฒนาการของสมองที่ดี.. นี้ต่อไป

การเลี้ยงลูกที่ส่งเสริมพัฒนาการของสมองที่ดี (EF-Executive Function)

การพัฒนาสมองของเด็ก นอกเหนือจากเรื่อง IQ และ EQ การฝึกทักษะ EF (Executive Function) หรือทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จเป็นสิ่งจำเป็น และสำคัญที่จะเป็นรากฐานของกระบวนการคิด การตัดสินใจ และการกระทำที่มีส่วนช่วยให้ลูกน้อยในวันนี้ เป็นคนที่ประสบความสำเร็จได้ในอนาคต ซึ่งทักษะ EF ไม่ได้มีติดตัวเรามาตั้งแต่กำเนิด แต่เราทุกคนมีศักยภาพที่จะพัฒนาเพื่อให้เกิดทักษะ EF ขึ้นได้ ซึ่งคุณพ่อคุณแม่สามารถช่วยฝึกฝนทักษะนี้ได้

“EF เป็นความสามารถของสมอง มิใช่จิตใจ สมองอยู่ในกะโหลกศีรษะ”

คุณหมอประสริฐ ผลิตผลการพิมพ์
ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตเวชศาสตร์
และนักเขียนหนังสือเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกและวัยรุ่น

เด็กช่วงวัย 3-6 ขวบ เป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดในการพัฒนาทักษะ EF ด้านต่างๆ ให้กับเด็ก เพราะเป็นช่วงที่สมองส่วนหน้าพัฒนามากที่สุด

อธิบายให้เข้าใจได้ง่าย EF คือกระบวนการทางความคิดในส่วนของ “สมองส่วนหน้า” ที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก การกระทำ เป็นความสามารถของสมองที่ใช้บริหารจัดการชีวิตในเรื่องต่างๆ เพื่อกำกับตัวเราให้เกิดพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมาย นอกจากนี้ EF ยังช่วยให้สามารถคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักยับยั้งชั่งใจ รู้จักการตั้งเป้าหมายในชีวิต รู้จักการวางแผน มีความมุ่งมั่น มีการจดจำสิ่งต่างๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ได้ ยืดหยุ่นความคิด เป็น หรือสามารถจัดลำดับความสำคัญในชีวิต รู้จักริเริ่มลงมือทำสิ่งต่างๆ อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ซึ่งทักษะเหล่านี้ เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องใช้ และมีผลต่อความสำเร็จทั้งในหน้าที่การงาน การเรียนและการใช้ชีวิต

EF จะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่วัยเด็กเล็กและพัฒนาขึ้นจนถึงวัยรุ่น โดยทักษะด้านความจำที่นำมาใช้งาน (Working Memory) จะพัฒนาเร็วกว่าด้านอื่น ตั้งแต่ช่วงปลายขวบปีแรก และจะพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ เมื่อเด็กโตขึ้น ส่วนทักษะการยับยั้งชั่งใจ (Inhibitory Control) จะเริ่มในช่วงปฐมวัยและจะพัฒนาเต็มที่เมื่อเจริญเติบโตขึ้นเข้าสู่วัยรุ่นผู้ใหญ่ และเสื่อมลงเมื่อเข้าสู่วัยชรา

เด็กที่มี EF ดีเป็นอย่างไร

เด็กที่มีปัญหาความบกพร่อง EF เป็นอย่างไร

เงื่อนไขและปมสาเหตุของการเลี้ยงดูเด็กที่ทำให้เกิดปัญหาความบกพร่อง EF มีอยู่ไม่ก็ประการ หากไม่นับรวมเรื่องของชะตากรรม จะพบว่าทั้งหมดนั้นล้วนเกิดจากผู้ใหญ่ ไม่ว่าจะเป็น พ่อแม่ไม่เลี้ยงลูกด้วยตนเอง พ่อแม่เลี้ยงแบบวิธีการเดิมตามปู่ย่าตายาย ปู่ย่าตายายหรือญาติที่อาสาปรับเลี้ยงแบบตามมีตามเกิด ในที่นี้รวมถึงพ่อแม่ที่คิดว่าตัวเองเลี้ยงลูกดีแล้ว แต่ทำไมปัญหายังเกิดขึ้น เป็นต้น ซึ่งวิธีการเลี้ยงลูกน้อยไม่ว่าจะวิธีการใด ควรเดินตามหลักทางสายกลาง อะไรที่มากเกินไปหรือหย่อนเกินไป ย่อมได้ผลลัพธ์ที่ไม่ถูกต้องและเหมาะสม วิธีการเลี้ยงลูกดังต่อไปนี้ เปรียบเสมือน “พ่อแม่รังแกฉัน” ข้อปฏิบัติบางอย่างอาจจะเห็นผลทันตาแต่ในทางกลับกัน จะส่งผลกระทบต่อคุณลักษณะนิสัยที่ไม่เหมาะสมบางประการที่จะติดตัวลูกตลอดไป

1. เข้มงวดและสอดส่องปกป้องคุ้มครองชีวิตของลูกมากเกินไป ลูกไม่ได้มีโอกาสตัดสินใจในการกระทำใดๆ ขาดความมั่นใจ
2. เร่งรัดอดยากเกินพัฒนาการของลูก ลูกต้องดีต้องชนะเลิศต้องที่ 1 เท่านั้น ลูกมีความเครียดและรู้สึกกดดันอยู่ตลอดเวลา
3. หวาดระแวงและหวุ่นวิตกไปทุกเรื่องในชีวิตของลูก ลูกทำอะไรไม่เป็น ไม่กล้าเผชิญโลก ไม่กล้าทำอะไรใหม่ๆ
4. ตามใจลูกมากเกินไปเป็น “ลูกเทวดา” ไม่เคยขัดไม่เคยว่า ทำให้ลูกเป็นคนเอาแต่ใจไม่ฟังใครทั้งนั้น ตนเองเป็นศูนย์กลางจักรวาล
5. ปล่อยปละละเลย ไม่ใส่ใจหรือสนใจใยดีว่า ลูกจะกินอะไรเติบโตอย่างไร ทำให้ลูกขาดความอบอุ่น ไร้ตัวตน ต้องหาที่พึ่งทางใจแบบผิดๆ และเลือกทางเดินของชีวิตที่ผิดพลาดเมื่อโตขึ้น

วิธีการเลี้ยงลูกดังที่กล่าวมานี้ เป็นปมสาเหตุเบื้องต้นหรือจะเรียกว่าความผิดพลาดในวิธีการเลี้ยงลูกก็ว่าได้ เมื่อนำไปรวมกับการปฏิบัติต่างๆ ในวิถีชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้นกับเด็ก เช่นการใช้คำพูดดูด่าว่าร้าย การลงโทษกระทำรุนแรง หรือแม้แต่พฤติกรรมไม่เหมาะสมของพ่อแม่ผู้ปกครองที่ประพฤติปฏิบัติให้ลูกน้อยเห็นในทุกๆ วัน เหล่านี้ทั้งหมดจะเป็นเบ้าหลอมและมีอิทธิพลให้ลูกน้อยซึมซับรับเอาเข้ามาไว้ใน “ตัวตน” ของลูก หากพ่อแม่ผู้ปกครองที่เลี้ยงดูลูก ยังไม่รู้วิธีการและสิ่งทีตนเองทำอยู่นั้นกำลังทำร้ายลูกเมื่อลูกเติบโตขึ้น จะกลายเป็นคนที่มีปัญหาในชีวิต

เด็กที่มีปัญหาความบกพร่อง EF เป็นอย่างไร

หากจำแนกประเภทของปัญหาตามหลักการของ EF การพัฒนาสมองที่ดี สามารถจัดได้เป็น 5 กลุ่มของปัญหาดังนี้

ปัญหาด้านการเปลี่ยนความคิดยืดหยุ่น

- ✓ มีปัญหาในการปรับตัวเข้ากับสิ่งใหม่ๆ
- ✓ อารมณ์เสียเมื่อมีการเปลี่ยนแผนหรือเปลี่ยนใจในกิจวัตรประจำวัน
- ✓ ใช้เวลานานกว่าจะรู้สึกวางใจในสถานที่หรือสิ่งแวดล้อมใหม่

ปัญหาด้านความจำขณะใช้งาน

- ✓ เมื่อสั่งให้ทำงาน 2 อย่าง เด็กสามารถทำได้เพียงคำสั่งแรกหรือสุดท้ายเท่านั้น
- ✓ ทำผิดเรื่องเดิมซ้ำๆ แม้เคยสอนหรือช่วยเหลือไปแล้วก็ตาม
- ✓ ลืมว่ากำลังทำอะไรขณะที่ทำกิจกรรมนั้นอยู่

ปัญหาด้านการควบคุมอารมณ์

- ✓ ระเบิดอารมณ์โกรธอย่างรุนแรง
- ✓ โกรธจนเฉียวด้วยเหตุผลเพียงเล็กน้อย
- ✓ เมื่อผิดหวังจะเสียใจเป็นเวลานานกว่าเด็กคนอื่น

ปัญหาด้านการวางแผนจัดการ

- ✓ ต้องบอกให้เริ่มลงมือทำงาน แม้ว่าเด็กจะเต็มใจทำ
- ✓ ไม่สามารถหาเสื้อผ้า รองเท้า ของเล่น หรือหนังสือให้เจอได้ แม้ว่าจะชี้แนะแล้ว
- ✓ กังของเกื่อนกลาด แม้ว่าจะได้รับการสอนหรือแนะนำแล้วก็ตาม
- ✓ ไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จได้ แม้ว่าจะได้รับการแนะนำแล้วก็ตาม

ปัญหาด้านการยับยั้งชั่งใจ

- ✓ ไม่รู้ตัวว่าพฤติกรรมของตนเอง มีผลกระทบต่อและรบกวนคนอื่น
- ✓ อยู่ไม่สุข กระสับกระส่าย
- ✓ วอกแวกง่ายขณะทำกิจกรรม
- ✓ หุนหันพลันแล่น ขาดความยับยั้งชั่งใจ

บันได 7 ขั้น: การเลี้ยงลูกเพื่อให้พัฒนาการของสมองที่ดี

ขั้นที่ 1 ช่วง 12 เดือนแรก สร้างแม่ที่มีอยู่จริง สร้างได้ด้วยการเลี้ยงลูกด้วยตนเอง อุ้มกอดบอกรักให้มากที่สุด ไม่มีคำว่ามากไป ไม่มีคำว่าดี แม่ไม่ใช้เวลามาฝึกความเข้มแข็ง เลี้ยงลูกอย่างดีที่สุดเพื่อให้ลูกไวใจแม่ ไวใจพ่อ ไวใจโลก

ขั้นที่ 2 คือ 2-3 ขวบ ลูกจะสร้างสายสัมพันธ์กับแม่ แล้วทอดยาวออกไป ไกลแสนไกล นานแสนนาน ลูกเดินไปไกลหันมามองว่าแม้อยู่ ลูกไปเรียนหนังสือที่ห่างไกล ไม่ต้องเหลียวมาแต่แม่อยู่ในใจ

ขั้นที่ 3 คือปลายขวบปีที่ 3 สร้างตัวตน แล้วแยกตัวเองออกไปเป็นบุคคลอิสระ สายสัมพันธ์จะทำหน้าที่เสมือนสายสะดือหล่อเลี้ยงตัวตนนั้นตลอดไป

ขั้นที่ 4 คือระหว่าง 3-5 ขวบ สร้างความภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) คือวัยที่มีพลังความสามารถมากที่สุด แล้วจะทดสอบพลังกับพ่อแม่ ทดสอบกติกา อะไรทำได้ อะไรทำไม่ได้ เปรียบเหมือนลูกปีนบันได ปีนทีละขั้น ดีใจหันมามองแม่ ปีนต่อไปอีก 1 ชั้น ดีใจหันมามองแม่ ปีนต่อไป คือกระบวนการสร้างเซลฟ์เอสติม หนูทำได้ หนูทำเป็น หนูจะทำอีก

ขั้นที่ 5 คือระหว่าง 3-7 ขวบ ฝึกการควบคุมตัวเอง ลูกจะพบว่าตัวตนทำตามอำเภอใจไม่ได้ มี 4 พื้นที่ที่ต้องใช้ความสามารถในการควบคุมตัวเองให้ทำได้ ครอบร่างกาย-บ้าน-รอบบ้าน ทั้ง 4 พื้นที่นี้ต้องใช้ความสามารถในการควบคุมตัวเองให้ทำได้

ขั้นที่ 6 คือระหว่าง 3-7 ขวบ ฝึก EF ได้แก่ การควบคุมตัวเอง-บริหารความจำ-ใช้งาน-คิดวิเคราะห์อย่างยืดหยุ่น ทำได้ด้วยการทำงานด้วยมืออย่างแท้จริง

ขั้นที่ 7 คือตั้งแต่ 7 ขวบถึง 20 ปี พัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 เด็กเข้าสู่การศึกษาเต็มรูปแบบแล้ว โรงเรียนสมัยใหม่จะรับช่วงพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 ต่อไป

ทำบันได 7 ขั้นได้อย่างไร คำตอบคือ อ่านนิทาน-เล่นด้วยกัน-ทำงานบ้าน ก็จะได้เอง หากลูกมีปัญหาสารพัด ไม่รู้จะเริ่มแก้อะไร คำตอบคืออ่านนิทาน-เล่นด้วยกัน-ทำงานบ้าน แล้วปัญหาสารพัดจะค่อย ๆ หายไปเอง หากโรงเรียนแจ้งมาว่าลูกสมาธิสั้น ให้ไปโรงพยาบาลกินยา สมมุติว่ายังไม่อยากไป เพราะลูกยังเล็กมาก ที่ควรทำก่อนคืออ่านนิทาน-เล่นด้วยกัน-ทำงานบ้านแล้วความตั้งใจจดจ่อจะดีขึ้นได้เองจากที่เล่ามาทั้งหมดคือรายละเอียดของบันได 7 ขั้น แต่ละช่วงขั้นนี้ได้ตัดขาดจากกัน การเขียนตัวเลขอายุเพียงเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ พัฒนาการทั้ง 7 ขั้น เกิดขึ้นไล่เลี่ยกันแล้วพัฒนาไปตามลำดับขั้นด้วยความเร็วและความเร่งต่างกัน

ขอขอบคุณข้อมูลความรู้ดีๆ จากคุณหมอ นายแพทย์ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ <https://www.facebook.com/prasertpp/> เมื่อทราบข้อมูลความรู้ที่เป็นหลักการเช่นนี้แล้ว ที่เหลือทั้งหมดคือความท้าทายของพ่อแม่ผู้ปกครองว่าจะสามารถทำได้หรือไม่ มูลนิธิ เชื่อว่าพ่อแม่ทุกคนต้องการเห็นอนาคตที่ดีของลูกนับตั้งแต่เริ่มต้น แต่ด้วยเงื่อนไขและข้อจำกัดในชีวิตและครอบครัว รวมทั้งหน้าที่การงานอาจจะเป็นอุปสรรคอยู่บ้างในการเลี้ยงลูกให้ได้ตามหลักการนี้ มูลนิธิ ก็ขอให้กำลังใจพ่อแม่ทุกคน อย่าได้ย่อท้อ เพราะหากเราไม่ลงทุนทุ่มเทในห่วงปฐมวัยของลูกในตอนนี้อย่างไรๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมาในชีวิตของลูกและเป็นปัญหาผลกระทบกลับมาที่เรานี้ ในหลายกรณี ก็อาจจะสายเกินไปที่จะแก้ไขได้ อดีตเป็นเรื่องที่ผ่านไปแล้ว เรากลับไปย้อนเวลาหาการแก้ไขอะไรไม่ได้ เสียเวลาเปล่าที่จะไปคิดคำนึงถึงเรื่องที่ผ่านมา ลูกของเราเกิดมาแล้ว มีชีวิตตั้งวางอยู่ตรงหน้า ตั้งคำถามการเลี้ยงลูกของเราเสียใหม่ “เราจะเลี้ยงลูกให้เป็นเด็กดีได้อย่างไร”

สายสัมพันธ์ สายสัมพันธ์ สายสัมพันธ์ สายสัมพันธ์ สายสัมพันธ์ สายสัมพันธ์ สายสัมพันธ์ สายสัมพันธ์ สายสัมพันธ์ สายสัมพันธ์

→ สร้างพ่อแม่ที่แท้จริง น้านมแม่สร้างลูกน้อย ปฏิบัติตามคู่มือสมุดสีชมพู
(โลกนี้ปลอดภัยสำหรับลูกน้อย)

→ หน้าที่ของลูกคือ เล่นกินนอนและรับผิดชอบร่างกายของตนเอง
(เผื่อะวังพัฒนาการเจริญเติบโต-ตามคู่มือ DSPM)

→ หน้าที่ของลูกคือ เรียนเล่นกินนอน รับผิดชอบร่างกายของตนเองและช่วยงาน
บ้าน
(สร้างตัวตนและความภูมิใจให้กับลูก)

สายสัมพันธ์ สายสัมพันธ์ สายสัมพันธ์ สายสัมพันธ์ สายสัมพันธ์ สายสัมพันธ์ สายสัมพันธ์ สายสัมพันธ์ สายสัมพันธ์ สายสัมพันธ์

การกำหนดโครงการและพื้นที่การดำเนินงานของมูลนิธิฯ

หลังการจัดตั้งเครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบนในช่วงต้นปี มูลนิธิฯ เห็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้นในการกำหนดเป้าหมายของงานพัฒนาที่จะดำเนินการในปี 2563 นั่นคือกลุ่มเด็กปฐมวัย ทั้งที่เป็นการสานผลต่อเนื่องความสำเร็จที่ได้ดำเนินการในปีที่ผ่านมา และการขยายพื้นที่ให้ครอบคลุมพื้นที่การดำเนินงานของเขตอีสานตอนบน 7 จังหวัดตามเป้าหมายพื้นที่การดำเนินงานสูงสุดที่ได้ตั้งเอาไว้ตั้งแต่แรก แต่เมื่อเหตุการณ์การระบาดของโควิด ทำให้แผนงานทุกอย่างต้องหยุดชะงักและชะลอออกไปหลายเดือน ในระหว่างนี้ มูลนิธิฯ ยังคงสื่อสารกันกับกรรมการเครือข่ายประจำแต่ละจังหวัด เพื่อปรับปรุงข้อมูลการช่วยเหลือเด็ก ๆ ในระหว่างที่เกิดสถานการณ์และผลกระทบ อีกทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะดำเนินงานทันทีที่สถานการณ์ปลอดภัยได้

เมื่อสถานการณ์โควิดผ่อนคลายบ้างแล้ว ในปลายเดือนมิถุนายน มูลนิธิฯ เริ่มต้นการดำเนินงาน นั่นหมายความว่า ปี 2563 มูลนิธิฯ มีเวลาการทำงานในระดับพื้นที่เพียง 6 เดือนเท่านั้น เมื่อพิจารณาสถานการณ์แวดล้อมและช่วงเวลาที่มียู่ง สิ่งแรกๆ ที่มูลนิธิฯ ควรดำเนินการคือการช่วยเหลือพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เป็นส่วนหนึ่งที่ร่วมกันช่วยเหลือและผ่อนหนักให้เป็นเบาของครอบครัวเด็ก ๆ ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด

พื้นที่การดำเนินงานของมูลนิธิฯ ได้ขยายเพิ่มเติมชัดเจนตามกรอบของเครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบน จำนวน 7 จังหวัด ได้แก่ หนองคาย เลย อุดรธานี หนองบัวลำภู บึงกาฬ สกลนครและนครพนม ภายใต้การประชุมจัดตั้งเครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบน กรรมการเครือข่ายฯ ได้ปรึกษารื้อกันถึงพันธกิจและเป้าหมายการดำเนินงานของเครือข่ายฯ ไว้แล้ว เมื่อประกอบกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและการเปิดเทอมใหม่แบบนิว نرمอล (New Normal) พันธกิจแรกที่เห็นชอบร่วมกันนั้นได้แก่ การประชุมผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย โดยมุ่งเน้นกลุ่มของผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในสังกัดของเครือข่ายฯ เป็นลำดับแรกและขยายผลออกไปในระดับหมู่บ้านที่ห่างไกล นอกเหนือจากเนื้อหาและข้อมูลการประชุมแล้ว มูลนิธิฯ ได้นำเอาข่าวสารอาหารแห้งไปมอบให้กับผู้ปกครองทุกคนทุกครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุม รวมทั้งเสื้อผ้าตุ๊กตาของเล่นไปให้เด็ก ๆ ด้วย

การกำหนดโครงการพัฒนาอื่นๆ ในปี 2563 นี้ มูลนิธิฯ ได้พิจารณาตามสถานการณ์ที่จะเอื้ออำนวย เพราะการแพร่ระบาดของโควิดยังคงต้องเฝ้าระวังกันในทุกพื้นที่มาโดยตลอด อย่างไรก็ตาม ในห้วงไตรมาสสุดท้าย มูลนิธิฯ ด้วยความร่วมมือกับเครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบน สามารถดำเนินงานโครงการได้เกินความคาดหมาย ประกอบด้วย

โครงการฝึกอบรมครูปฐมวัย ใน 2 พื้นที่ ได้แก่ อ.บึงโขงหลง จ.บึงกาฬ และ อ.เมือง จ.เลย และโครงการปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ทรุดโทรม ของหมู่บ้านผากกลางดงในเขตพื้นที่ภูเขาสูงของ อ.เชียงคาน จ.เลย

หลักการดำเนินงานโครงการใดๆ ของมูลนิธิฯ ยังคงปฏิบัติตามแนวทางเดิมที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนจากหน่วยงานราชการในท้องถิ่น (อบต./เทศบาล/โรงพยาบาล) ผู้นำชุมชน ครูและพ่อแม่ผู้ปกครอง

แพทย์เตือน เลิกการ 'ไม่ควรใส่ หน้ากากอนามัย'

เด็กทารก เป็นวัยที่ร่างกายเริ่มเจริญเติบโต และยังมีทางเดินหายใจแคบ ดังนั้น การให้เด็กที่อายุต่ำกว่า 2 ขวบสวมใส่หน้ากากอนามัย อาจส่งผลให้เด็กหายใจลำบาก หัวใจทำงานหนักขึ้น เสี่ยงต่อการสำลักและภาวะฮีทสโตรกได้ง่ายขึ้นตามมา เด็กที่ป่วยด้วยการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่มีอาการหนัก ยังมีจำนวนน้อยมากในกลุ่มเด็กทารก และเด็กทารกที่ติดเชื้อส่วนใหญ่ติดมาจากคนในครอบครัว ไม่ได้ติดมาจากโรงเรียน ศูนย์เลี้ยงเด็ก หรือสถานที่ภายนอก ดังนั้นการสวมใส่หน้ากากอนามัยให้กลุ่มเด็กทารกจึงไม่ใช่สิ่งจำเป็น ควรหลีกเลี่ยงไปพื้นที่เสี่ยงมากกว่า

เด็กอายุ 12 ปีขึ้นไป องค์การอนามัยโลก (WHO) แนะนำให้ใส่หน้ากากอนามัยเหมือนผู้ใหญ่ โดยเฉพาะกรณีไม่สามารถเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 เมตรได้ และมีการระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 ในพื้นที่

สำหรับเด็กอายุ 6 ถึง 11 ปี ควรสวมหน้ากากหรือไม่ ขึ้นอยู่กับระดับการระบาดของโรคในชุมชนนั้น มีผู้ใหญ่สอนให้สวมหรือถอดหน้ากากอนามัยถูกวิธีและปลอดภัยหรือไม่ อยู่ใกล้ชิดกับคนกลุ่มเสี่ยงสูง เช่นคนสูงอายุและคนมีโรคประจำตัวหรือไม่

เด็กไทยตั้งแต่ชั้นอนุบาลเป็นต้นไป**จำเป็นต้อง**สวมหน้ากากอนามัยทุกครั้งที่ออกจากบ้าน ไปโรงเรียน อยู่ในห้องเรียน ยกเว้นขณะรับประทานอาหาร และเล่นกีฬากลางแจ้ง การสอนให้เด็กใส่หน้ากากตั้งแต่เล็ก ทำให้เด็กคุ้นชิน การใส่หน้ากากเป็นเรื่องปกติ ไม่รังเกียจการใส่หน้ากาก

สำหรับเด็กที่มีอายุน้อยกว่า 2 ปี ไม่แนะนำให้สวมหน้ากากอนามัย เพราะเด็กเล็กอาจไม่รู้จักรูขี้อาหนากากออกเองเมื่อหายใจไม่สะดวก

ข้อมูลอ้างอิง: นายแพทย์มัญญู ลิเชวงวงศ์ แพทย์เกี่ยวกับโรคทางเดินหายใจ โรงพยาบาลวิชัยยุทธ

โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนประจำปี พ.ศ. 2563

การกำหนดกลุ่มเป้าหมายของการจัดทำโครงการพัฒนาต่างๆ มูลนิธิ จัดลำดับความสำคัญให้กับกลุ่มเด็กปฐมวัยที่อยู่ภายใต้ความร่วมมือกับเครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบน เนื่องจากสถานการณ์ของโควิดที่เกิดขึ้น คณะครูของเครือข่ายฯ ที่ประจำอยู่ในพื้นที่ต่างๆ นั้น มีการติดตามข้อมูลข่าวสารและสามารถตัดสินใจได้ว่า มูลนิธิ จะสามารถจัดทำกิจกรรมใดได้หรือไม่อย่างไร ในส่วนของนักเรียนนั้น โรงเรียนแต่ละแห่งจำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของทางราชการอย่างเข้มงวด มูลนิธิ จึงงดเว้นกิจกรรมใดๆ นับตั้งแต่สถานการณ์โควิดเกิดขึ้น แต่ได้ดำเนินการกิจกรรมบางส่วนในช่วงก่อนโควิด สำหรับเด็กที่ประจำอยู่ในสถานสงเคราะห์ บ้านซาลนิลลีเข้าสัปดาห์และบ้านมิตรมวลเด็ก เมื่อสถานการณ์เกิดขึ้นจึงตรวจสอบสุขภาพเด็กทุกคนและห้ามการเข้าออกภายนอกพื้นที่ตลอดระยะเวลาที่กำหนดและจัดกิจกรรมเป็นการภายใน ดังนั้น รายการของกิจกรรมและโครงการต่างๆ ที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2563 จำแนกตามกลุ่มของเด็กในฐานะผู้รับประโยชน์สูงสุด (Ultimate Beneficiaries) มีดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย	โครงการ
เด็กและครอบครัวที่ยากลำบาก	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเยี่ยมบ้านและช่วยเหลือเด็กของครอบครัวที่ยากลำบาก 2. การปรับปรุงบ้านที่ทรุดโทรมของเด็กและครอบครัวที่ยากลำบาก
เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดตั้งเครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบน 2. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับครูปฐมวัยและผู้ดูแลเด็ก 3. การประชุมพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4. การปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ทรุดโทรม
นักเรียนของโรงเรียนต่างๆ (ภายใต้โครงการครูอาสาสมัครเพื่อนักเรียนไทย)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การติวเตรียมสอบ ONET วิชาภาษาอังกฤษ 2. ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ยากจน 3. ค่ายพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียน วิชาเฟสบุ๊คและสื่อออนไลน์
เด็กในสถานสงเคราะห์	<ol style="list-style-type: none"> 1. มอบข้าวสารและสิ่งของเครื่องใช้ให้กับเด็กในสถานสงเคราะห์ 2. การทัศนศึกษาในระหว่างปิดภาคเรียน: ภูทอกและบึงโขงหลง 3. การส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับเยาวชนในสถานสงเคราะห์ 4. ค่ายสันทนาการสำหรับเด็กในสถานสงเคราะห์ 5. ค่ายอาสาพัฒนาโดยเยาวชนในสถานสงเคราะห์

หมายเหตุ: สถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด มูลนิธิ จึงไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดๆ ได้ในพื้นที่ระหว่างเดือนเมษายน - มิถุนายน

โครงการลำดับที่ 1 การช่วยเหลือเด็กและครอบครัวที่ยากลำบาก

ในความเป็นเด็กอีสาน สมัยก่อนเด็กๆ ไปวิ่งเล่นตามท้องไร่ท้องนา หาปูหาปลาและสนุกสนานกันตามวิถีท้องทุ่ง ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นเรื่องที่ดีที่เด็กๆ ได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียมของชีวิตและธรรมชาติ อย่างไรก็ตาม อีสานก็ยังคงเป็นอีสานที่วิถีชีวิตต้องเปลี่ยนแปลงและปรับเปลี่ยนไปตามสภาพสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ทางสังคม ผลกระทบทางสังคมที่เกิดขึ้นต่อเด็กอีสานในหลายสิบปีที่ผ่านมา ดูเหมือนจะไม่มีอะไรดีขึ้นเลย หากพิจารณาถึง “ความเจริญในชีวิต” เด็กอีสานหลายคนเมื่อเติบโตมาในสังคมสมัยใหม่ก้าวไกลด้วยเทคโนโลยี ไม่สนใจในวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของคนรุ่นพ่อรุ่นแม่ เมื่อโตมาแบบกระต่อนกระแท่น ทั้งการศึกษาและทักษะชีวิต จึงทำให้ทางเลือกในการดำเนินชีวิตที่ดีนั้นมีน้อยเต็มที หลายคนในจำนวนนี้เสียผู้เสียคนตั้งแต่อายุยังน้อย ครั้นจะไปเริ่มต้นชีวิตใหม่ ก็ดูจะยากหนักหนาสาหัสเอาการ เพราะชีวิตไม่ได้ถูกสอนหรือเรียนรู้ความมุ่งมั่นขยันอดทนมาก่อน จับพลัดจับผลู พอมีลูกของตนเอง ก็เลี้ยงไม่เป็น ต้องเอากลับมาให้ปู่ย่าตายายเลี้ยง บางส่วนของพ่อแม่กลุ่มนี้ เมื่อที่สุดทางตันของชีวิตแล้ว ก็หวนกลับมาบ้านนอกที่อีสานและรอวันที่จะต้องเลี้ยงหลานที่เกิดจากลูกของตนเองที่ฝากปู่ย่าตายายไว้... วงเวียนชีวิต

ความหมายของคำว่า “เด็กที่ยากลำบาก” มูลนิธิฯ หมายความว่ารวมถึงเด็กทุกคนที่ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความเสี่ยงและอันตรายต่อสุขภาพร่างกายและโอกาสทางการศึกษา ส่วนคำว่าครอบครัวนั้น มูลนิธิฯ จำเป็นต้องรวมเอาไว้ด้วย เพราะหากไม่ช่วยเหลือครอบครัวให้เข้าใจและมีความตระหนักในหน้าที่ต่อลูกหลานของตนเองแล้ว เด็กก็อาจยังคงมีความเสี่ยงในชีวิตต่อไป

การช่วยเหลือเด็กและครอบครัวในปีนี้ มูลนิธิฯ สามารถดำเนินการได้ในช่วงก่อนโควิด โดยความร่วมมือกับเครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบน และหลังจากที่รัฐบาลได้มีมาตรการช่วยเหลือเยียวยา (แจกเงิน) ประชาชนคนไทยผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิดในหลายครั้งหลายมาตรการ มูลนิธิฯ จึงระงับกิจกรรมของโครงการนี้ไปก่อน และจะพิจารณาอีกครั้งในปีต่อไป เพราะข้อดีของการช่วยเหลือของมูลนิธิฯ ซึ่งแตกต่างจากการเยียวยาของราชการ คือทีมสหวิชาชีพที่เข้าไปช่วยเหลือ ได้แก่แม่ครู นักสังคมสงเคราะห์ ผู้นำชุมชนหรือคุณหมอมือที่ร่วมทีม ได้มีโอกาสพูดคุยสอบถาม ชี้ช่องทางในการดำเนินชีวิตและให้กำลังใจที่ดีแก่พ่อแม่ผู้ปกครอง ในการเลี้ยงและการดูแลที่ดีให้กับลูกหลานของตนเองโดยตรง

ปี 2563 มูลนิธิฯ ได้ให้การช่วยเหลือเด็กและครอบครัวที่ยากลำบาก จำแนกตามประเภทดังนี้

ประเภทความยากลำบากของเด็ก	จำนวนเด็ก	ความช่วยเหลือของมูลนิธิฯ
ครอบครัวยากจน พ่อแม่ผู้ปกครองลำบากในการเลี้ยงชีพและเลี้ยงดูดูแลเด็ก ๆ	18	เงินสงเคราะห์รายครัวเรือน เสื้อผ้า ข้าวของเครื่องใช้ ตุ๊กตาและของเล่นสำหรับเด็ก พร้อมการปรึกษาหารือแนะนำในการทำมาหาเลี้ยงชีพและการดูแลเด็ก ๆ ให้มีการเจริญเติบโตที่ดี ทั้งทางร่างกายและสติปัญญา
ครอบครัวยากจน สภาพที่พักอาศัยชำรุดทรุดโทรมและเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของเด็ก	4	ปรับปรุงที่พักอาศัย
รวม	22	

เด็กหญิงมายมีนัตอายุ 3 ขวบ เรียนอยู่ที่ศูนย์เด็กเล็กบ้านหนองแก้ว อ.รัตนวาปี หนองคาย นี่คือน้องที่ที่พักอาศัยของน้องมายมีนัต ไม่มีห้องน้ำ ช่วงกลางวันจะอยู่ข้างในบ้านไม่ได้เลยเพราะร้อนอบอ้าวมาก คุณพ่อเป็นชาวลาวและมาทำงานในสวนยางพารา เจ้าของสวนให้พักอาศัยในเพิงนี้ สอบถามแล้วได้ความว่า คุณแม่ น้องมายมีนัตมีบ้านเป็นของคุณยาย แต่บ้านหลังเล็กคับแคบมาก มีสมาชิกในครอบครัวที่อาศัยอยู่แล้ว 5 คน (เด็กโต 3 คน) ห้องนอนห้องครัวเป็นเพียงพื้นที่โล่ง กั้นแบ่งสัดส่วน ห้องน้ำเป็นเพิงอยู่หลังบ้าน คำถามคือเด็กหญิงมายมีนัตจะต้องอยู่ในเพิงนี้ไปอีกกี่ปี ขณะที่เธอกำลังเจริญเติบโตและต้องการพื้นที่เพื่อสุขภาพที่ดี อย่าน้อยก็ให้มีห้องนอนห้องน้ำที่พอใช้ได้ ก็ยังดี

แม่ครูรัตน์ ผู้ใหญ่บ้านและมูลนิธิฯ ได้ร่วมประชุมปรึกษาหารือเพื่อหาทางช่วยเหลือเด็กหญิงมายมีนัต แต่ก็มีปัญหาและอุปสรรคบางประการ ก) เจ้าของสวนยางพาราไม่อนุญาตให้ก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างถาวร เพราะที่ดินแปลงนี้ไต่ยกให้ลูกหลานไปแล้ว ข) สัมพันธภาพของคุณพ่อคุณแม่ น้องมายมีนัตและคุณตาคุณยาย ไม่ค่อยจะดีนัก เคยทะเลาะเบาะแว้งรุนแรงกันมาก่อน และ ค) หากจะก่อสร้างปรับปรุงบ้านได้ ใครจะเป็นแรงงานมาช่วยกัน เพราะจะขอแรงงานอาสาสมัครจากชาวบ้าน ดูจะเป็นเรื่องยากเพราะเป็นประโยชน์ส่วนบุคคล

เพื่อสุขภาพอนามัยที่ดีของลูกหลาน คุณยายของน้องมายมีนัตยินดีที่จะให้มีการก่อสร้างปรับปรุงบ้านของคุณยาย และเป็นโชคดีที่คุณตาและคุณพ่อของน้องเป็นช่างฝีมือแรงงานก่อสร้างอยู่แล้ว จึงไม่ต้องไปว่าจ้างใคร ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม ร้านค้าวัสดุก่อสร้างก็ใจดีมีเมตตา ถมสืทาบ้านมาให้อีก แผนงานก่อสร้างแล้วเสร็จ คุณยายได้ห้องใหม่เพิ่มเติมเป็นห้องของครอบครัวน้องมายมีนัต ห้องครัวใหม่ ห้องน้ำใหม่และซานหน้าบ้านใหม่ เอาไว้สังสรรค์เสวนาของครอบครัว แม้จะไม่สวยงามเหมือนบ้านราคาแพงอื่นๆ แต่ก็มีพื้นที่ใช้สอยและห้องหับที่เป็นสัดส่วน ขอให้น้องมายมีนัต พี่ชายและพี่สาวทั้ง 3 คน มีความสุขในบ้านที่ปรับปรุงใหม่นี้กันทุกคนนะคะ

ปี พ.ศ.2558 มูลนิธิฯ ไปจัดอบรมโภชนาการอาหารสำหรับนักเรียน ได้ไปเจอเด็กชายวัชรพงษ์ หรือน้องนัต ตอนนั้นเรียนอยู่ ป.2 โรงเรียนบ้านโพธิ์ตาก อ.โพธิ์ตาก หนองคาย เราสังเกตเห็นว่า เด็กชายคนนี้ ผอมผิดปกติและดูเชื่องซึม คุณครูที่โรงเรียนแจ้งให้ทราบว่าเด็กชายวัชรพงษ์ อาศัยอยู่กับยาย ชื่อยายกร ส่วนคุณพ่อคุณแม่ นั้น ไม่ทราบว่าอยู่ที่ไหน คุณครูบอกว่า ตอนเช้าคุณยายกรจะเดินมาส่งน้องนัตที่โรงเรียนทุกวันและช่วงบ่ายก็จะเดินมารับกลับบ้าน แต่สิ่งที่ทำให้เราประหลาดใจมากคือระยะทางไป-กลับระหว่างบ้านและโรงเรียนนั้นประมาณ 12 กิโลเมตร นั้นหมายความว่าคุณยายกร เดินไปกลับโรงเรียนและบ้านวันละประมาณ 24 กิโลเมตร เราได้พูดคุยกับน้องนัต ทำให้สนใจเพิ่มเติมมากยิ่งขึ้นและอยากจะไปเยี่ยมคุณยายกรที่บ้านด้วย เมื่อเรามาเยี่ยมคุณยายกรที่บ้าน จึงได้พบความจริงเรื่องอาการผอมแห้งแรงน้อยและไม่อยากกินข้าวของน้องนัต คุณยายกรอายุ (ตอนนั้น) ทำสิบปลายๆ รูปร่างหน้าตาดูเป็นคนกร่ำแดดกร่ำฝนอย่างหนัก ผิวพรรณแห้งกร้าน พูดจาก็ย่ำๆ ซ้ำๆ คุณแม่ อสม. ที่พาเราไปเยี่ยมที่บ้านบอกเราว่า ชาวบ้านในละแวกชอบว่าคุณยายกรไม่เต็มบาท...

“ยายกร ทำอาชีพอะไรครับ”

“หาผัก หาปลา หาหน่อไม้ ไปขายในตลาดค้า” ยายกรตอบด้วยน้ำเสียงแจ่มใส

“ในแต่ละวัน ทำอะไรให้วัชรพงษ์รับประทานบ้างครับ”

“ทำทุกอย่างค่า แล้วแต่ว่ามีอะไร” จากนั้น เราได้สำรวจตรวจตราที่ว่ามีอะไรนั้น มีหน่อไม้บ้าง หลักๆ เลยคือหน่อไม้ ปลาจี่และผักพืชบ้าน นี่คงเป็นสาเหตุที่ทำให้น้องนัตเบื่ออาหารและไม่ยอมทานอาหารเข้าไปโรงเรียน

“แล้วน้องนัต วัชรพงษ์ทำอาหารง่ายๆ เป็นมั๊ยครับ”

“ไม่เป็นเลย ไม่เคยทำเลยค่า” ทีมงานจึงปรึกษากันว่าจะสอนและให้น้องนัตฝึกทำอาหารอย่างง่าย เช่น ไข่เจียว ผัดผัก ต้มปลา จะได้มีอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายรับประทานได้ในทุกวัน เพราะลำพังจะอาศัยคุณยายทำให้ทานก็ยังมีแต่หน่อไม้ ปลาจี่และผักลวก...

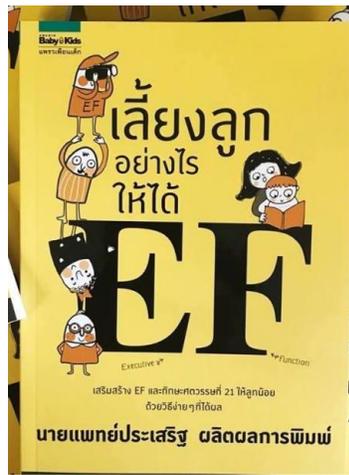

ในส่วนของการเดินทางไปโรงเรียนนั้น มูลนิธิฯ ได้มอบจักรยานให้กับวัชรพงษ์ได้ขี่ไปโรงเรียน จะได้ไม่ต้องรบกวนคุณยายเดินทางไปส่ง เพราะวัชรพงษ์โตแล้ว จะต้องหัดทำอะไรๆ ให้ได้ด้วยตัวเอง... ปีนี้ พ.ศ.2563 วัชรพงษ์ เรียนอยู่ชั้น ม.1 โรงเรียนมัธยมใกล้บ้าน เติบโตเป็นหนุ่มน้อยและมีความรับผิดชอบมากขึ้น ตลอดเวลาหลายปีที่ผ่านมา มูลนิธิฯ ได้ไปเยี่ยมเยียนคุณยายกรและวัชรพงษ์อยู่เป็นประจำ มีคำมั่นสัญญาที่หนุ่มน้อยวัชรพงษ์ได้สัญญาเอาไว้และเป็นข้อตกลงของเป้าหมายในการดำเนินชีวิต นั่นคือ จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขและยาเสพติดทั้งปวง จะทำหน้าที่ดูแลคุณยายกรและจะตั้งใจเรียนหนังสือให้ดีที่สุด ซึ่งมูลนิธิฯ จะดูแลการศึกษาของวัชรพงษ์ตลอดไป

โครงการลำดับที่ 2 การพัฒนาเด็กปฐมวัย

หลักความจริงของการเป็นมนุษย์ในวัยเด็กนับตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งเป็นสัจธรรมของชีวิต มีดังต่อไปนี้

- ✓ เด็กแรกเกิดทุกคนต้องการแม่ เพราะแม่คือผู้ให้ชีวิตและรักษาชีวิต โดยเฉพาะในห้วงวัยทารกที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้
- ✓ เด็กทุกคนต้องการอาหารเพื่อการเจริญเติบโตที่ดี นับตั้งแต่แรกเกิดด้วยน้ำนมของแม่
- ✓ เด็กทุกคนต้องการการเลี้ยงดูและการดูแลที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เพื่อให้มั่นใจได้ว่า เมื่อเติบโตต่อไปเป็นวัยรุ่นและผู้ใหญ่ พวกเขาจะมีความพร้อมในการศึกษาหาความรู้และดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุขในสังคม
- ✓ และเด็กทุกคนต้องการความรักความอบอุ่นจากแม่ผู้ให้กำเนิด หรือผู้ที่เลี้ยงดู ซึ่งเป็นเสมือนเกราะกำบังชั้นต้นในการป้องกันอันตรายต่าง ๆ จากภายนอก

ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นและเห็นเป็นผลพวงจากการเลี้ยงดูเด็กในสังคมทุกวันนี้ มิได้เป็นเช่นนั้นในทุกครอบครัว ที่สำคัญวิกฤตการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ เกิดขึ้นเป็นปกติวิสัยในทุกยุคทุกสมัย เป็นเพราะอะไร เวิร์กกรรมของชีวิตหรือการเลี้ยงดูที่ไม่ถูกต้อง หรือทั้งหมด ในฐานะแม่ พ่อ ปู่ย่าตายายหรือญาติผู้ใหญ่ที่เลี้ยงดูเด็ก เราจะเลี้ยงดูลูกหลานน้อยอย่างไร ให้มั่นใจได้ว่า วิธีการเลี้ยงดูแบบนี้ เป็นวิธีการเลี้ยงดูที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับสถานการณ์โลกยุคใหม่ที่ก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและโทรศัพท์มือถือ... พ่อแม่จะอย่างไร?

มูลนิธิฯ ได้ริเริ่มโครงการพัฒนาเด็กปฐมวัยมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2559 เริ่มต้นด้วยโครงการช่วยเหลือเด็กของครอบครัวที่ยากลำบากและโครงการฝึกอบรมครูปฐมวัย ซึ่งเป็นโครงการหลักที่ได้ดำเนินการมาโดยตลอด ก่อนการขยายผลไปยังบริบทอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ทรุดโทรม การฝึกอบรมพ่อแม่ผู้ปกครอง เป็นต้น ในต้นปีนี้ มูลนิธิฯ โดยความร่วมมือกับเครือข่ายครูปฐมวัยประจำจังหวัดต่างๆ ในเขตอีสานตอนบน ได้ร่วมกันจัดตั้ง “เครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบน” เพื่อให้เป็นเครื่องมือกลไกการทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ โดยเฉพาะเด็กเล็กปฐมวัยที่อยู่ในพื้นที่ของหมู่บ้านที่ห่างไกล

หลังการจัดตั้งเครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบนแล้วเสร็จในเดือนกุมภาพันธ์ มูลนิธิฯ ตามการปรึกษาหารือกับกรรมการเครือข่ายฯ ได้จัดทำแผนการดำเนินงานของเครือข่าย โดยมีกิจกรรมหลักได้แก่ การฝึกอบรมครูปฐมวัย เป็นการต่อยอดขยายผลจากการฝึกอบรมในระดับจังหวัดที่ได้ดำเนินการมาก่อนแล้วในปีที่ผ่านมา แต่เมื่อมีสถานการณ์โควิดเกิดขึ้น จึงทำให้แผนงานและกิจกรรมต่างๆ ได้เลื่อนออกไปจนถึงเดือนกรกฎาคม และเมื่อสถานการณ์ต่างๆ ได้ผ่อนคลายไปบ้างแล้ว มูลนิธิฯ และเครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบน จึงได้เริ่มต้นกิจกรรมของเครือข่ายฯ ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังมีโครงการต่างๆ ที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ มีดังต่อไปนี้

กิจกรรมการดำเนินงานในโครงการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ได้ดำเนินการในปี พ.ศ. 2563

กิจกรรม	พื้นที่ดำเนินงาน	จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม
ก. การจัดตั้งเครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบน	อีสานตอนบน	กรรมการเครือข่ายฯ
ข. การฝึกอบรมครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ห่างไกล		
1. ครั้งที่ 1/2563	อำเภอบึงโขงหลง บึงกาฬ	ครูและผู้ดูแลเด็ก 64 คน
2. ครั้งที่ 2/2563	อำเภอเมือง จังหวัดเลย	ครูและผู้ดูแลเด็ก 120 คน
ค. การประชุมพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
1. ครั้งที่ 1/2563	ต.หาบึง จ.เลย	พ่อแม่ผู้ปกครอง 45 คน
2. ครั้งที่ 2/2563	ต.หนองหลวง หนองคาย	พ่อแม่ผู้ปกครอง 64 คน
3. ครั้งที่ 3/2563	ต.ต้นผึ้ง สกลนคร	พ่อแม่ผู้ปกครอง 43 คน
4. ครั้งที่ 4/2563	ต.รัตนวาปี หนองคาย	พ่อแม่ผู้ปกครอง 53 คน
5. ครั้งที่ 5/2563	ต.โพธิ์หมากแข้ง บึงกาฬ	พ่อแม่ผู้ปกครอง 80 คน
6. ครั้งที่ 6/2563	ต.บ้านม่วง หนองคาย	พ่อแม่ผู้ปกครอง 76 คน
7. ครั้งที่ 7/2563	บ้านศรีวังกต อุดรธานี	พ่อแม่ผู้ปกครอง 46 คน
8. ครั้งที่ 8/2563	ต.พระพุทธรบาท หนองคาย	พ่อแม่ผู้ปกครอง 38 คน
ง. โครงการปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ทรุดโทรม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านผากลางดง ต.ธาตุ อ.เวียงคาน จ.เลย		

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านผากลางดง

ก. การจัดตั้งเครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบน

บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.) ตามโครงสร้างที่กำหนดโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วย

- 1) ครูปฐมวัยผู้ทำหน้าที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สำเร็จการศึกษาสาขาปฐมวัย หน้าที่ดูแลและบริหารจัดการ ศพด.
- 2) ครูปฐมวัยผู้ดูแลเด็ก สำเร็จการศึกษาสาขาปฐมวัย หน้าที่สอนและจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็ก
- 3) พนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งครู สำเร็จการศึกษาด้านการศึกษา หน้าที่ช่วยครูผู้สอน
- 4) พนักงานจ้างตามภารกิจ เช่น ผู้ดูแลเด็ก: ผดต. ชุกรการ แม่ครัว ภารโรง เป็นต้น

หากเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือโรงเรียนอนุบาลขนาดใหญ่ในเขตเมือง อัตรากำลังพลเหล่านี้ ก็สามารถจัดการได้ แต่ความจริงที่มูลนิธิฯ พบเจอกับ ศพด. ที่ห่างไกลในตำบลและหมู่บ้านนั้น ยังคงมีปัญหาและอุปสรรคจากการขาดแคลนบุคลากร ศพด.หลายแห่งมีครูเพียงคนเดียว หลายแห่งอัตราครูต่อเด็กปฐมวัย 1 ต่อ 20 หรือมากกว่า (มาตรฐานของกรมส่งเสริมฯ 1 ต่อ 10) และเมื่อมาประกอบกับนโยบายของทางกรมส่งเสริมฯ ที่ให้รับเด็ก 2 ขวบเข้าสู่ ศพด. ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 เป็นต้นมา ยิ่งทำให้ภาระหน้าที่ของครูหนักมากขึ้นไปอีก เพราะเด็ก 2 ขวบยังสื่อสารความต้องการอะไรๆ ยังไม่ได้มากนัก นั่นหมายความว่า คุณภาพของการดูแลและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กก็ด้อยโอกาสไปอีก ในที่นี้ ยังไม่รวมถึงอุปสรรคที่เป็นผลเกิดมาจากสาธารณสุขภาคด้านอาคารสถานที่ รวมทั้งข้อจำกัดด้านงบประมาณในการจัดหาสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยและการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาปรับปรุงความรู้ความสามารถของครูและผู้ดูแลเด็ก

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดังกล่าวมานี้ หลายปัญหาเป็นผลกระทบมาจากระบบและโครงสร้างของการบริหารจัดการ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไรๆ ตามระบบของราชการไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้น คงต้องใช้เวลาอีกหลายปี ดังนั้น เมื่อเราแก้ไขระบบไม่ได้ เพราะเป็นเรื่องใหญ่ แล้วเราจะปรับปรุงและพัฒนาอะไรได้บ้าง คำตอบที่มองเห็นได้ทันทีคือการพัฒนาครู

การพัฒนาครูปฐมวัยเป็นหน้าที่โดยตรงของกรมต้นสังกัด ได้แก่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและหน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่เทศบาลและ อบต. เงื่อนไขและงบประมาณของทางราชการในการนี้ ยังไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ของครูนานัก แม่ครูของ ศพด. ที่ห่างไกลหลายแห่งเล่าให้เราฟังว่า ท่านทำงานในอาชีพแม่ครูให้กับเด็กๆ จนจะเกษียณในอีกไม่กี่ปีนี้ ยังไม่เคยไปร่วมการฝึกอบรมอะไรที่ไหนกับใครเลย และในการจัดฝึกอบรมครูปฐมวัยระดับจังหวัดที่มูลนิธิฯ ได้จัดในปีที่ผ่านมา มา คุณครูหลายท่านก็บอกกับเราว่า “เป็นการฝึกอบรมครั้งแรก” เมื่อประมวลความทุกสิ่งทุกอย่าง โดยเฉพาะประเด็น “ความรู้และศักยภาพ” พร้อมด้วยความร่วมมือกับเครือข่ายครูปฐมวัยระดับจังหวัด มูลนิธิฯ จึงได้จัดตั้ง “เครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบน”

เครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบน ประกอบด้วยคณะกรรมการที่มาจากตัวแทนเครือข่ายครูปฐมวัยประจำจังหวัดต่างๆ ในเขตอีสานตอนบน ได้แก่ หนองคาย อุดรธานี เลย หนองบัวลำภู บึงกาฬ สกลนครและนครพนม โดยมีเป้าหมายสูงสุดของการทำงานร่วมกันคือ เพื่อพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตพื้นที่อีสานตอนบน พันธกิจของเครือข่ายฯ รวมไปถึงการขยายความร่วมมือไปยังเครือข่ายในเขตพื้นที่อื่นๆ ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศไทยของเรา มูลนิธิฯ ในฐานะองค์กรผู้สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานของเครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบน จึงได้ผนวกเอากิจกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.) เข้าไว้ในแผนการดำเนินงานของมูลนิธิฯ

ข. การฝึกอบรมครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ห่างไกล

โครงการฝึกอบรมครูปฐมวัย เป็นกิจกรรมหลักของการดำเนินงานในนามของเครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบน มูลนิธิฯ ได้ดำเนินการฝึกอบรมครูปฐมวัยและผู้ดูแลเด็ก (ผดค.) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ด้วยความประสงค์ที่ต้องการพัฒนาครูผู้ทำงานโดยตรงกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ครั้นเมื่อมูลนิธิฯ ได้ “คลุกคลีตีโมง” อยู่กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในหลายพื้นที่เป็นเวลาหลายปี จึงทำให้ทราบข้อเท็จจริงและสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ทำไมมูลนิธิฯ ต้องอาสาจัดการฝึกอบรมครูปฐมวัย

ดังที่กล่าวก่อนหน้านี้นี้ ศพด. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยนั้น อยู่ภายใต้การกรมส่งเสริมการปกครองในส่วนการบริหารจัดการนี้พัฒนาครูและบุคลากรของกระจายอำนาจบริหารงานจากส่วนกลางมายังท้องถิ่น

ที่อยู่ภายใต้สังกัดของ (อปท.) ทุกแห่งในประเทศบริหารจัดการโดยตรงของท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย หมายความว่ารวมถึงการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นการและงบประมาณสนับสนุนในพื้นที่ต่างๆ แต่เงื่อนไข

ระบบราชการและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงอาจทำให้การพัฒนาครูไม่ทันที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของการปรับปรุงความรู้ที่ทันสมัยในการดูแลเด็กยุคอัลฟา (Alpha Generation) เพราะพัฒนาการของเด็กปฐมวัยมีเวลาที่จำกัด ปัญหาของเด็กปฐมวัยในยุคปัจจุบันนี้ ไม่ได้มีเพียงปัญหาด้านสุขภาพเท่านั้น แต่ลุกลามไปถึงพัฒนาการที่ไม่เหมาะสม อันเกิดจากพฤติกรรมการเล่นดูของพ่อแม่ผู้ปกครอง และอาจเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของเด็กที่จะเติบโตต่อไปในระดับประถมศึกษา เมื่อมูลนิธิฯ เห็นเป็นเช่นนั้นและด้วยความรู้ประสบการณ์ด้านงานพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงสมควรอย่างยิ่งที่เราจะต้องร่วมด้วยช่วยกัน ไม่ว่าจะมากหรือน้อย ถือเป็นภารกิจที่ได้ทำการพัฒนานี้เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตเด็กปฐมวัยของประเทศไทยของเรา

การฝึกอบรมครูปฐมวัยและผู้ดูแลเด็กในปี พ.ศ. 2563

เมื่อสถานการณ์โควิดผ่อนคลายในช่วงกลางปี มูลนิธิฯ และเครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบนได้ร่วมกันจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Practical Training) ตามแผนการขยายผลไปในระดับพื้นที่ตำบลและหมู่บ้าน ในปี พ.ศ. 2563 ครั้งปีหลังนี้ สามารถจัดการฝึกอบรมครูปฐมวัยและผู้ดูแลเด็กตามความพร้อมของพื้นที่ได้ 2 แห่ง

พื้นที่	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ครูและผู้ดูแลเด็ก	เด็กปฐมวัยทั้งหมด
อำเภอบึงโขงหลง จ.บึงกาฬ	29 ศูนย์	64 คน	1,091 คน
อำเภอเมือง จ.เลย	64 ศูนย์	120 คน	1,841 คน

เป้าหมายหลักของการฝึกอบรม

1. ระดับเนื้อหาการฝึกอบรม คือ เพื่อปรับปรุงข้อมูลการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 โดยมุ่งเน้นไปที่มาตรฐานด้านที่ 3 หัวข้อการพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัย
2. ระดับปัจเจกบุคคล คือ เพื่อสร้างความตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบของการเป็น “แม่ครูที่ดี” ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัย ตามหลักของการเจริญเติบโตสมวัยและพัฒนาการของสมองที่ดี EF-Executive Function

ปัจจุบัน ประเทศไทยได้ประกาศใช้ “มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562” เป็นแนวการปฏิบัติ (Guidelines) ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอายุ 0-6 ขวบ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยใดๆ ทั้งที่อยู่ในสังกัดของภาครัฐและเอกชน จะต้องดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติที่ระบุไว้ในมาตรฐานฯ นี้เป็นอย่างน้อยที่สุด มาตรฐานฯ นี้ กำหนดแนวปฏิบัติออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

- มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
- มาตรฐานด้านที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล และจัดประสบการณ์
- มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพของเด็กปฐมวัย

การฝึกอบรมของมูลนิธิฯ และเครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบน มุ่งเน้นเนื้อหาสาระของมาตรฐานด้านที่ 3 การพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัย โดยที่มาตรฐานฯ แห่งชาตินี้ ยังคงอ้างอิงด้านวิชาการของการเจริญเติบโตสมวัยของเด็กปฐมวัยตามเอกสารหลัก ดังนี้

- ก) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2560 กระทรวงศึกษาธิการ
- ข) คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย (DSPM) กระทรวงสาธารณสุข
- ค) มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) กระทรวงมหาดไทย

ปัจจุบัน เด็กปฐมวัยที่อยู่ในการดูแลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.) ภายใต้สังกัดของ อปท.ต่างๆ จะมีอายุระหว่าง 2-5 ขวบ แต่ในขณะเดียวกันในหลายพื้นที่ เด็กปฐมวัยอายุ 3-4-5 ขวบ ไม่ได้ไปเข้าที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่ไปเข้าชั้นเรียนอนุบาลของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ประเด็นนี้ เป็นปัญหาการแย่งชิงตัวเด็กปฐมวัยระหว่าง ศพด. กับโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ อันเนื่องมาจากความต้องการจำนวนเด็กในการจัดทำงบประมาณของตน ปัญหานี้ได้มีการสะท้อนส่งไปถึงระดับนโยบายของกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการ ระดับนโยบายจึงได้มีหนังสือสั่งการถึงแนวทางการรับเด็กปฐมวัยเพื่อไม่ให้เกิดข้อขัดแย้งระหว่างกัน นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 อย่างไรก็ตาม ด้วยโครงสร้างบริหารการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่กำกวมระหว่างกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สธ.) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงทำให้ยังปรากฏว่ามีปัญหาเกิดขึ้นในการแย่งตัวเด็กกันในระดับพื้นที่ และจากการรับทราบข้อมูลของ ศพด. หลายแห่ง ด้วยเงื่อนไขข้อจำกัดของจำนวนบุคลากร ศพด. เองก็ไม่ได้มีข้อโต้แย้งอะไรมากมายในการให้เด็กอายุ 3 ขวบขึ้นไป ไปเรียนชั้นอนุบาลของโรงเรียนประถมศึกษา รวมถึงความสะดวกและยินยอมพร้อมใจของผู้ปกครองเป็นสำคัญ

ประเด็นปัญหา

มูลนิธิฯ ให้ความสำคัญลำดับแรกอยู่ที่คุณภาพของครูผู้สอนและจัดประสบการณ์

สถานที่เรียนของเด็กปฐมวัย ก็มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน แต่ในเมื่อสภาพความเป็นจริงที่ดำรงอยู่นั้น ศพด. ที่มีอาคารเล็กและคับแคบในขณะนี้ ยังไม่สามารถดำเนินการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอะไรได้ สิ่งที่ต้องสมควรทำที่สุดคือการพัฒนา “เนื้อหาสาระ” ของการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อนำไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานดังกล่าวไว้

ดังนั้น “แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย” จึงเป็นเนื้อหาสาระหลักของการฝึกอบรม โดยการวางเอามาตรฐานของเด็กปฐมวัย ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่มอายุ ได้แก่กลุ่มเด็ก 2-3 ขวบและกลุ่มเด็ก 3-6 ขวบเป็นตัวตั้ง แล้วออกแบบเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้บรรลุจุดหมายการพัฒนาตามมาตรฐานแห่งชาติที่ระบุเอาไว้ โดยอ้างอิงตาม DSPM และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

1. **คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย (DSPM) กระทรวงสาธารณสุข** มีพัฒนาการ 5 ด้าน ได้แก่
 - 1.1 GM: Gross Motor พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดใหญ่
 - 1.2 FM: Fine Motor พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญาสมวัย
 - 1.3 RL: Receptive Language พัฒนาการด้านการรับรู้และเข้าใจภาษา
 - 1.4 EL: Expressive Language พัฒนาการใช้ภาษาสมวัย
 - 1.5 PS: Personal and Social พัฒนาการด้านการช่วยเหลือตนเองและการเข้าสังคม

พัฒนาการทั้ง 5 ด้านตามคู่มือ DSPM นี้ ในภาพรวมทั้งหมดจะเน้นไปที่การเจริญเติบโตสมวัยของร่างกายและการสื่อสารแสดงออกที่เหมาะสมกับวัย อย่างไรก็ตาม การเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัยนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดในการสร้างพัฒนาการของสมองที่ดีทั้งในระดับพื้นฐานและระดับสูงขึ้นไป ดังนั้นการฝึกอบรมของมูลนิธิฯ ในทุกครั้ง จึงได้ชี้แจงให้คุณครูผู้เข้าร่วมฝึกอบรมทุกคนยึดมาตรฐานตาม DSPM เป็นพื้นฐานและให้ยกระดับออกแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตาม “คุณลักษณะที่พึงประสงค์”

ที่เขียนอธิบายไว้ใน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 โดยแบ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย ตามกลุ่มอายุ ดังนี้

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย	
เด็กอายุแรกเกิดถึง 2 ขวบ (2 ปี 11 เดือน 29 วัน)	เด็กอายุ 3-6 ปี
<ol style="list-style-type: none"> 1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขภาพดี 2. ใช้อวัยวะของร่างกายได้ประสานสัมพันธ์ 3. มีความสุขและแสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัย 4. รับรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว 5. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย 6. สื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสม 7. สนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและสุขนิสัยที่ดี 2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้งานได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์ 3. มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข 4. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรีและการเคลื่อนไหว 5. มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม 6. มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย 8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม 9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย 10. มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ 11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ 12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

เมื่อพิจารณาคูณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการเจริญเติบโตด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัยทั้ง 2 กลุ่มอายุ มาเปรียบเทียบกับขั้นบันไดการพัฒนาสมองที่ดีตามหลักการของ EF-Executive Function เราจะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องต้องกันในทุกบริบทของการเจริญเติบโตสมวัยที่ต้องการ แต่คำถามสำคัญที่ครูปฐมวัยจะต้องพิจารณาให้มากกว่านั้นคือ ความสอดคล้องต้องกันของการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งการเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ ขณะอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเมื่อเด็ก ๆ กลับไปอยู่ที่บ้าน พ่อแม่ผู้ปกครองที่เลี้ยงดูเด็ก เข้าใจและมีความสามารถในการต่อยอดส่งเสริมพัฒนาการของลูกหลานได้ถูกต้องและเหมาะสมหรือไม่ ด้วยเหตุนี้หน้าที่ความรับผิดชอบของครูปฐมวัย จึงมีขอบข่ายการดูแลเด็ก เพียงเฉพาะในรอบรั้วของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของตนเองเท่านั้น

ดังนั้น การฝึกอบรมครูปฐมวัยในนามของมูลนิธิฯ และเครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบน จึงเพิ่มเติมวิชาความรู้ EF-Executive Function ให้กับครูที่เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อนำไปเป็นข้อมูลความรู้ให้กับพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยนำไปปรับใช้ในวิถีการเลี้ยงลูกหลานของตนเองที่บ้านได้ เพราะหากยังเลี้ยงแบบเดิม ๆ ปัญหาของเด็กแบบเดิม ๆ ก็จะวนเวียนซ้ำแล้วซ้ำเล่าไม่จบไม่สิ้น

ค. การประชุมพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

วัตถุประสงค์หลักของการประชุมพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย คือการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ของครอบครัวเด็กปฐมวัยที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด มูลนิธิฯ ไปมอบสิ่งของอันได้แก่ ข้าวสารอาหารแห้งและเสื้อผ้าตุ๊กตาของเล่นต่างๆ อย่างไรก็ตามเมื่อพ่อแม่ผู้ปกครองได้มารวมตัวกันแล้ว มูลนิธิฯ โดยประธานมูลนิธิฯ ในฐานะผู้ทำหน้าที่นักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์ จึงได้พบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับพ่อแม่ผู้ปกครองในหัวข้อ “เลี้ยงลูกอย่างไรให้ได้ดี” พื้นที่ที่ไปมอบสิ่งของนั้น มูลนิธิฯ เริ่มต้นจากหมู่บ้านในพื้นที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามสังกัดของกรมการเครือข่ายปฐมวัยอีสานตอนบน ในช่วงครึ่งปีหลังก็สามารถดำเนินการประชุมได้นั้น มีการประชุมทั้งหมด 8 ครั้ง

การประชุมพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก		
ครั้งที่ 1/2563	ต.นาโป่ง จ.เลย	พ่อแม่ผู้ปกครอง 45 คน
ครั้งที่ 2/2563	ต.หนองหลวง หนองคาย	พ่อแม่ผู้ปกครอง 64 คน
ครั้งที่ 3/2563	ต.ต้นผึ้ง สกลนคร	พ่อแม่ผู้ปกครอง 43 คน
ครั้งที่ 4/2563	ต.รัตนวาปี หนองคาย	พ่อแม่ผู้ปกครอง 53 คน
ครั้งที่ 5/2563	ต.โพธิ์หมากแข้ง บึงกาฬ	พ่อแม่ผู้ปกครอง 80 คน
ครั้งที่ 6/2563	ต.บ้านม่วง หนองคาย	พ่อแม่ผู้ปกครอง 76 คน
ครั้งที่ 7/2563	บ้านศิรีวงกต อุดรธานี	พ่อแม่ผู้ปกครอง 46 คน
ครั้งที่ 8/2563	ต.พระพุทธบาท หนองคาย	พ่อแม่ผู้ปกครอง 38 คน
	รวม	445 คน

เลี้ยงลูกไว้ทำไม

มักจะเป็นคำถามแรกของการพบปะพูดคุยกับพ่อแม่ผู้ปกครอง มีคำตอบหลากหลาย มีลูกไว้เป็นเพื่อน มีลูกไว้ใช้ มีลูกไว้สืบสกุล มีลูกไว้เลี้ยงเรายามแก่เฒ่า แต่เมื่อเราถามต่อว่า มันใจได้แค่ไหนว่าลูกเราจะเติบโตเป็นคนดีและกลับมาเลี้ยงเรายามแก่เฒ่า คำตอบที่ได้คือความเจียบ ไม่มีพ่อแม่ผู้ปกครองท่านใดเลยในทุกพื้นที่ที่จะตอบออกมาให้ได้ยินเสียงความมั่นใจในทางตรงกันข้ามเมื่อเราสอบถามถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับลูกหลานในชุมชนมีอะไรบ้าง ในทุกพื้นที่ที่ตอบเหมือนกันหมด ปัญหาเด็กแวนเด็กสก๊อย ปัญหาเด็กมั่วสุม สูบบุหรี่ดื่มสุราตั้งแต่เริ่มวัยรุ่น ปัญหาเด็กวัยรุ่นตีกัน ปัญหาท้องในวัยรุ่นและไม่เรียนหนังสือ ปัญหาเด็กถูกหลอกทางเฟสบุ๊ค...

เมื่อเราถามต่อว่า ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ที่เกิดขึ้นกับเด็ก มันเกิดขึ้นได้อย่างไร

มีคำตอบที่ได้ยินอยู่บ้าง พ่อแม่ไม่ได้เลี้ยงด้วยตนเอง พ่อแม่เลี้ยงดูไม่ดี เด็กมันไม่รักดี เป็นเวรเป็นกรรม เมื่อได้ฟังคำตอบแล้ว ก็ทำให้มีความรู้สึกนึกคิดหลายอย่างปะปนกันไป ก็ได้แต่สงสารอนาคตของเด็กคนหนึ่งที่ต้องมีตนไม่มีที่ไป ไม่รู้จะไปทางไหน ไม่รู้จะทำอะไร ไม่มีตัวไม่มีตน หาทาทางดิ้นรนเอาตัวรอดไปวัน ๆ

กลุ่มเป้าหมายหลักของการประชุมพูดคุย คือพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย ในกลุ่มของผู้ที่มีมาประชุมส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 95 และเป็นคุณย่าคุณยาย มีคุณแม่ที่เลี้ยงลูกด้วยตนเองอยู่บ้างจำนวนเล็กน้อย และที่เป็นผู้ชายนั้นจะเป็นคุณปู่คุณตาและมีเป็นคุณพ่อที่มาฟังด้วยตนเองนั้น ทั้งหมดเพียงไม่กี่คน บรรยากาศการพูดคุยแบบเป็นกันเอง โดยใช้ภาษาอีสานเป็นหลัก มีภาษาวิชาการอยู่บ้างในการอ้างอิงเพื่อให้เห็นเป็นวิทยาทานความรู้ที่ถูกต้อง ในบางพื้นที่จะมีเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบลมาร่วมให้ข้อมูลความรู้ด้านพัฒนาการของเด็กปฐมวัย อาหารและโภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัย

อะไรคือการเลี้ยงลูกที่ดีและปัจจัยแวดล้อมที่จะรับประกันได้ว่า

เด็กคนหนึ่งเมื่อเจริญเติบโตตามลำดับแล้ว จะมีชีวิตอยู่รอดปลอดภัยและมีอนาคตที่ดีต่อไปได้

การเลี้ยงลูกไม่ได้มีอะไรลับซับซ้อนเลย หากว่าอยู่บนพื้นฐานความรักความอบอุ่นของพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่เลี้ยงดูเด็ก เพราะนอกเหนือจากการเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตปกติแล้ว ทางราชการก็มีบริการด้านสาธารณสุขนับตั้งแต่การตั้งครรภ์ การวางแผนครอบครัว การดูแลสุขภาพของแม่และเด็ก (สมุดปกสีชมพู) การเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (สมุดปกสีขาว) ตั้งแต่แรกเกิดไปจนถึง 6 ขวบ รวมไปถึงการติดตามประเมินผลสุขภาพของเด็กร่วมกันกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนประถมศึกษา

แต่ทำไมปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กดั่งที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จึงยังเกิดขึ้นและมีให้เห็นอยู่เป็นประจำ ทั้งในระดับรุนแรงและสะเทือนใจผู้คนที่ได้รับทราบข่าวสาร ก็มีให้เห็นอยู่เป็นระยะ ต้นตอของปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กมันมาจากอะไรกันแน่ เมื่อประมวลเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับเด็กและมีผลต่อภาวะการเจริญเติบโต เราสามารถจำแนกสภาพการณ์ของการเกิดของเด็กได้ 3 ประการ ดังนี้

1. เด็กที่พ่อแม่มีความพร้อมและวางแผนครอบครัวเป็นอย่างดีและพ่อแม่เป็นผู้เลี้ยงดูลูกด้วยตนเอง
2. เด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ พ่อแม่อาจจะหรือไม่มีความพร้อมในการเลี้ยงดู แต่ก็เลี้ยงดูลูกด้วยตนเอง
3. เด็กที่เกิดจากการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ เมื่อคลอดลูก พ่อหรือแม่ทิ้งลูกให้ตายายหรือญาติเลี้ยงและไม่สนใจใยดี

ในทุกครั้งของการประชุม จำนวนของเด็กข้อที่ 3 มีมากกว่าและพบเห็นเป็นปรากฏการณ์ปกติในทุกพื้นที่ ด้วยเหตุนี้เมื่อเราพิจารณาบททวนหลักการเลี้ยงและดูแลเด็กปฐมวัยตามพัฒนาการของสมองที่ดี EF-Executive Function เราก็มองเห็นคำตอบได้ลง ๆ แล้วว่า ต้นตอของปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กนั้น มาจากใคร

“โตขึ้นมา เตี้ยเด็กมันก็จะทำได้เองแหละค่ะ” เรายังได้ยินประโยคคำพูดนี้ของผู้ปกครองที่เข้าร่วมประชุม ที่หมายถึงว่า เมื่อเด็กโตขึ้นจะมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสามารถทำอะไรๆ ได้เอง และเมื่อเราถามถึงคุณพ่อหรือคุณแม่ของเด็กที่เอาหลานน้อยมาให้ตายายเลี้ยงนั้น ตอนโตขึ้นมามันทำอะไรได้เองและมีความรับผิดชอบต่อตนเองมากน้อยแค่ไหน อย่างน้อยที่สุดหน้าที่ในการเรียนหนังสือ ไม่มีคำตอบใดๆ สะท้อนกลับมา ที่ยกตัวอย่างนี้เพื่อแสดงให้เห็นว่า ทักษะคิดและความเชื่อในการเลี้ยงดูลูกหลานของผู้ใหญ่บางคน ยังไม่มีข้อมูลความรู้อะไรเลย และเมื่อประกอบกับวิถีชีวิตแบบบ้านๆ ที่ตายายหลายคนไม่ได้สนใจใยดีอะไรนักต่อการเลี้ยงและดูแลลูกหลาน ปล่อยให้ละเลยและตามมีตามเกิด ไม่ได้สอนลูกสอนหลานอย่างเป็นทางการจะลักษณะ ชีวิตในแต่ละวันของเด็กๆ มีแต่ความเสี่ยงและอันตรายแบบไม่รู้ตัว เมื่อเด็กปฐมวัยเติบโตขึ้นแขนขาแข็งแรง จึงไม่มี “ต้นแบบ” ชีวิตที่ดีในการเคารพนับถือและปฏิบัติตามคำสั่งสอนและกลายเป็นคนดื้อรั้นเอาแต่ใจ ไม่ฟังความใคร่ทั้งสิ้นเมื่อเขา “ปึกเกล้าขาแข็ง”

แล้วพ่อแม่หรือผู้ปกครองจะทำอะไรอย่างไรได้ เมื่อสถานการณ์ของครอบครัวเป็นเช่นนี้

สาระสังเขปต่อไปนี้ เป็นข้อสรุปที่มูลนิธิฯ ได้ให้ข้อแนะนำกับพ่อแม่และผู้ปกครองในการเลี้ยงและดูแลลูกหลานของตนเอง ภายใต้หลักความเชื่อในฐานะพุทธศาสนิกชนและหลักวิชาการพัฒนาการของสมองที่ดี EF-Executive Function และปรับประยุกต์ให้สามารถทำได้ตามวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นปกติสุข

1. การได้เกิดเป็นมนุษย์นั้น ถือได้ว่ามีบุญวาสนายิ่งใหญ่พอสมควร ลูกน้อยที่ได้เกิดมาและมาอาศัยพึ่งใบบุญของเราในการเจริญเติบโตและสร้างชีวิตใหม่ สมควรจะได้รับความรักความเมตตาและความเอื้ออาทร ไม่มีใครไม่เคยผิดพลาดมาก่อน แต่ความผิดพลาดจะต้องได้รับการแก้ไขและป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำอีก โดยเฉพาะการเลี้ยงลูกหลาน
 - ก) พ่อแม่ที่เลี้ยงลูกด้วยตนเอง ถือว่ามีทุนเริ่มต้นที่ดี ก็ต้องศึกษาหาข้อมูลความรู้ที่ถูกต้องในการเลี้ยงลูก และพร้อมกันเป็นแบบอย่างที่ดี สอนลูกให้รู้จักทำความดี ห้ามปรามลูกเมื่อเขาประพฤติไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม ส่งเสริมลูกให้ได้รับการศึกษาที่ดี เตรียมความพร้อมให้ลูกเมื่อเขาเป็นวัยรุ่นและก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่
 - ข) ปู่ย่าตายายที่ต้องมารับภาระเลี้ยงดูลูกหลาน ให้เปลี่ยนทัศนคติเสียใหม่ อะไรๆ ที่โทษแต่เวรกรรมนั้น มันเป็นเสมือนไม่หลักปักเลนที่จุดลากและดึงรั้งการเจริญเติบโตที่ดีของลูกหลาน ประกอบกับแรงกดดันรอบด้าน ลูกหลานเมื่อโตขึ้นเขาจะแสวงหาทางออกทางระบายที่ผิดๆ ถึงเวลานั้นแล้ว อะไรๆ ก็ไม่สามารถเรียกกลับคืนมาได้

<p>กิจไฉ มนุสสุปปฏิลาโก การได้เกิดเป็นมนุษย์ เป็นของยาก</p>	<p>เต้าตาบอด การเกิดเป็นมนุษย์เป็นของยาก</p>	<p>โอกาสในการ เกิดเป็นมนุษย์มีน้อย</p>	
---	---	---	---

2. การเลี้ยงลูกนั้น จะต้องมีความเลี้ยงหลักในชีวิตประจำวันนับตั้งแต่ลูกคลอดและแยกตัวตนออกมาเป็นอีกหนึ่งชีวิต หากเป็นแม่ที่คลอดและทำหน้าที่เลี้ยงลูกด้วยตนเอง ก็ให้ทำหน้าที่นี้ต่อไปให้ดี หากไม่ใช่แม่ที่คลอด แต่เป็นคนอื่น ปู่ย่าหรือตายายหรือญาติคนอื่น ให้ถือคนที่ทำหน้าที่เลี้ยงหลัก คนนั้นทำหน้าที่เป็น “แม่ที่แท้จริง”

“เด็กสร้างแม่อย่างไร?”

ช่วงที่ 1 อายุ 0-3 เดือน เรียกว่าระยะออทิสติก ระยะนี้แม่ลูกรวมเป็น 1 นับเป็นหน่วยชีวิตเดียวกัน ทารกอยู่กับตัวเอง
 ช่วงที่ 2 อายุ 3-6 เดือน เรียกว่าระยะซิมไบโอติก ระยะนี้แม่และลูกเป็น 2 ชีวิต แต่ไม่สามารถแยกจากกันได้ ต่างพึ่งพิงกันและกัน
 ในช่วง 6 เดือนแรกของชีวิตคุณแม่มือใหม่มีความสำคัญสูงสุด ผมงูตและบรรยายเสมอว่าตอนเด็กเล็ก คุณแม่อาจจะทำอะไรผิดได้สารพัด แต่ห้ามทำอยู่ข้อหนึ่ง คือห้ามตาย
 “ที่อายุ 6 เดือน ทารกจึงเริ่มรับรู้ว่ามีแม่อยู่จริง ทารกพัฒนาสิ่งที่เรียกว่าแม่มาตั้งแต่แรกเกิด จากที่เคยอยู่กับตัวเองในตอนแรกและเอาแต่ดูดนมกับร้องไห้ หากแม่เลี้ยงด้วยตนเองสม่ำเสมอ ทารกค่อย ๆ รู้ว่านี่คือหัวนม เต้านม อ้อมแขน อ้อมกอด เสียงหัวใจ ทรวงอก จังหวะการโยก เสียงเพลงซบกล่อม ความอบอุ่น ความใจดีของคุณผู้หญิงคนหนึ่งที่ช่างรู้ใจ และในที่สุดคือใบหน้าแม่ ใบหน้าแม่คืออะไร คือวงกลมสองดวงข้างบน และรอยยิ้มวงพระจันทร์ด้านล่าง ทารกรู้อยู่เป็นใบหน้ามนุษย์ เรียกว่า face recognition ใบหน้ามนุษย์ที่สำคัญที่สุดคือใบหน้าแม่ ความมีอยู่จริงของแม่และใบหน้าแม่ค่อยสร้างสมมติที่ละน้อยๆ ตลอด 6 เดือนแรกของชีวิต ปะติด ปะต่อจนกระทั่งได้ใบหน้าที่สมบูรณ์ คือแม่ที่มีอยู่จริง... หมายถึง สำหรับท่านที่ไม่ได้ให้นมแม่เพราะไม่มีหรือเพราะเหตุใด การอุ้มให้นมชงด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง สามารถสร้างแม่ที่มีอยู่จริงได้เช่นเดียวกัน

ที่มา: โรงเรียนพ่อแม่ออนไลน์ นายแพทย์ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์

3. “แม่ที่แท้จริง” จะเป็นต้นธารของสายสัมพันธ์ เมื่อประกอบกับความรักความเมตตาความเอื้ออาทรในการเลี้ยงดูลูก สายสัมพันธ์จะเป็นโซ่ทองคล้องใจความผูกพันระหว่างลูกกับแม่ และในอนาคตเมื่อเขาเติบโตใหญ่ สายสัมพันธ์ที่ดีนี้จะเป็นเกราะกำบังป้องกันอุปสรรคทั้งหลายทั้งปวงให้กับลูก เมื่อไหร่ก็ตามที่เขาจะทำอะไรที่ไม่ดี เขาจะคิดพิจารณาถึงผลเสียหายที่จะเกิดกระทบต่อ “แม่” ผู้ที่เลี้ยงดูเขา มา ที่ควรทราบคือ สายสัมพันธ์มีเวลาวิกฤต สร้างดีที่สุดในเมื่อ 3 ขวบแรก

*เวลาวิกฤติ (Critical period) หมายถึง อะไรที่ควรทำแต่ไม่ได้ทำ มันจะผ่านแล้วผ่านไป ย้อนกลับมาทำอีกเมื่อตอนโตแล้วไม่ได้

4. ลูกอายุ 0-2 ขวบ ให้เลี้ยงด้วยนมแม่เท่าที่จะสามารถทำได้ ถ้าไม่มีแม่ ให้นมผงที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการสำหรับเด็กทารกและอุ้มกอดหอมให้มากเพื่อทดแทนสิ่งที่ลูกขาดหายไป และงดจอทุกชนิด โดยเฉพาะโทรศัพท์มือถือ
5. เมื่อลูกอายุ 3-5 ขวบที่แขนขากล้ามเนื้อมัดใหญ่กล้ามเนื้อมัดเล็กแข็งแรงดีแล้ว สอนให้ลูกรู้จักความรับผิดชอบตามห่วงวัย เป็นการควบคุมตนเอง โดยเริ่มต้นจากร่างกายของตนเอง ทานข้าวด้วยตนเอง อาบน้ำล้างหน้าแปรงฟันด้วยตนเอง อาบน้ำสะอาดก็ค่อยๆ สอน จากนั้นขยายวงกว้างออกไปเป็นภายในบ้าน ช่วยงานบ้านงานครัว ซักผ้ารีดผ้า หรือแม้แต่ช่วยงานอาชีพของครอบครัวตามความสามารถก็ทำได้ โดยที่แม่ต้องใส่ใจในขั้นต้นการสอน โดยแจกแจงย่อยงานที่ลูกจะต้องทำออกเป็นทีละขั้นทีละตอนให้เข้าใจได้ง่าย ทำให้ดูเป็นตัวอย่าง ทำร่วมกันและปล่อยให้ลูกทำได้ด้วยตัวเอง

จะเลี้ยงลูก แบบไหน ให้ตระหนักรู้
หรือเลี้ยงแบบ พร่ำบ่น จนระอา
จะเลี้ยงลูก แบบใด ได้อย่างนั้น
ยังไม่สาย หากคิด จะเปลี่ยนแปลง

จะเลี้ยงแบบให้ความรัก เสน่หา
ให้ก้าวร้าว หมดจรรยา หวาดระแวง
อยู่ที่พ่อแม่ บั่น ดั่งแกลง
ลูกจะแกร่ง อดทนเลิศ ประเสริฐคุณ...

ง. การปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ทรุดโทรม

มูลนิธิฯ ขออธิบายซ้ำอย่างย่ออีกครั้งว่า ทำไมประเทศไทยเรายังมีอาคารของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.) ที่ทรุดโทรมและมีความเสี่ยงอันตรายต่อสุขภาพของเด็กๆ ในอดีตนั้น การพัฒนาเด็กเล็กได้มีการจัดการและขึ้นอยู่กับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้แก่ ก) กรมการศาสนา ในส่วนนี้ได้อาศัยอาคารทำการของวัดเป็นที่ดูแลเด็กเล็กของหมู่บ้าน เรียกชื่อว่าศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ข) กรมพัฒนาชุมชน ในส่วนนี้มีอาคารใช้ทำการมีหลายแห่งที่มา ทั้งที่เป็นอาคารศาลาประชาคมหมู่บ้าน อาคารอนามัยชุมชน หรืออาคารบ้านเรือนของชาวบ้านที่มีเมตตาให้ใช้ทำการแทน และ ค) ชั้นอนุบาลเด็กเล็กที่อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา

ต่อมา เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ขึ้นมา จึงได้มีการโอนถ่ายการดำเนินงานของการพัฒนาเด็กเล็กให้ไปอยู่ภายใต้การบริหารจัดการของ อปท. ในปี พ.ศ. 2545 ซึ่งได้แก่เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลหรือ อบต. ต่อมาได้มีการพัฒนาแบบมาตรฐานของอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและใช้กันทั่วไป อย่างไรก็ตามจนถึงปัจจุบันก็ยังปรากฏพบว่า ยังมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหลายแห่ง โดยเฉพาะในหมู่บ้านที่ห่างไกล ยังคงใช้อาคารเดิมของตนเองเป็นสถานที่ทำการ แม้จะมีสภาพความทรุดโทรมไปบ้าง แต่ด้วยเงื่อนไขบางประการ จึงจำเป็นต้องทำการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในหมู่บ้านต่อไป

1. หากต้องยุบศูนย์เด็กเล็กของหมู่บ้านและไปรวมกับศูนย์มาตรฐานแห่งใหม่ พ่อแม่ผู้ปกครองจะมีความยากลำบากในการเดินทางไปรับ-ส่งบุตรหลาน อาคารทำการใหม่บางแห่งที่มูลนิธิฯ ไปสำรวจห่างจากหมู่บ้าน 15-20 กิโลเมตร
2. เทศบาลหรือ อบต. แม้จะสามารถจัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างอาคารแบบมาตรฐานใหม่ได้ แต่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง หรือหากจะสร้างในที่สาธารณะ ส่วนใหญ่พื้นที่ มีสภาพที่ไม่เหมาะสม
3. อาคารทำการของศูนย์เด็กเล็ก เมื่อไม่ได้โอนถ่ายทรัพย์สินให้เป็นของเทศบาลหรือ อบต. จึงไม่มีข้อผูกพันหรือสิทธิในการตั้งงบประมาณเพื่อการปรับปรุงอาคารสถานที่ได้ ทำได้เฉพาะงบนับสนุนจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์

เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ทางเลือกของชุมชนภายใต้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ จึงเลือกที่จะให้บุตรหลานเด็กเล็กปฐมวัยไปเล่าเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใกล้บ้าน ครั้นเมื่อเติบโตขึ้นพอช่วยเหลือตนเองได้ จึงจะไปเรียนที่โรงเรียนประถมศึกษา โดยอาจใช้บริการรถรับส่งร่วมกันกับเพื่อนบ้านหลายครอบครัวเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย

มูลนิธิฯ ดำเนินงานโครงการนี้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 ได้ช่วยเหลือปรับปรุง ศพด. ต่าง ๆ มาแล้วจำนวนหลายแห่งและในปี พ.ศ. 2563 โดยความร่วมมือกับเครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบน เราได้สำรวจศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ศพด.) ที่ทรุดโทรมและทำการคัดเลือก จึงได้ข้อสรุปเป็น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านผากกลางดง ตำบลธาตุ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย เป็นศูนย์ขนาดเล็ก ตั้งอยู่บนพื้นที่ภูเขาสูง ปีการศึกษา 2563 มีจำนวนเด็กปฐมวัย 12 คน

ก่อนย้ายมาที่แห่งปัจจุบัน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านผากกลางดงเคยอาศัยอาคารของโรงเรียนบ้านผากกลางดง ต่อมาโรงเรียนได้ถูกยุบไปรวมกับโรงเรียนอื่น จึงจำเป็นต้องย้ายที่ทำการมาใช้ศาลาประชาคมหมู่บ้านทำการแทน เป็นอาคารก่ออิฐและต่อเติมฝาผนังเป็นลวดตาข่ายเหล็ก หลังคาสังกะสีชำรุดร้าว ห้องหน้าต่างใช้มีขนาดไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็กและไม่มีพื้นที่ชำระล้างหรืออาบน้ำล้างหน้า แปรงพื้นสำหรับเด็กๆ และเด็กๆ มีความยากลำบากมากในการอยู่อาศัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูฝน

เงื่อนไขสำคัญประการเดียวของโครงการนี้ที่มูลนิธิฯ ดำเนินการมาในทุกปี คือ มูลนิธิฯ จะสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ทุกประการ เว้นแต่แรงงานก่อสร้าง ให้เป็นแรงงานอาสาสมัครจากชุมชนที่จะต้องมาร่วมด้วยช่วยกันตั้งแต่เริ่มต้นให้จนแล้วเสร็จที่มูลนิธิฯ กำหนดเช่นนี้ เพราะต้องการให้วาระโอกาสการทำงานเพื่อลูกหลานของชุมชนได้เป็นสื่อสานสัมพันธ์และสร้างความสมัครสมานสามัคคี ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งรวมหัวใจและความร่วมมือของชุมชนในหมู่บ้าน

มูลนิธิฯ ได้ลงพื้นที่ร่วมกับคณะครูที่เป็นกรรมการเครือข่ายประจำจังหวัดเลยเพื่อสำรวจพื้นที่และประชุมปรึกษาหารือร่วมกันกับผู้นำของหมู่บ้าน คณะกรรมการสถานศึกษาของ ศพด.บ้านผากกลางดง เมื่อได้ข้อสรุปร่วมกันแล้วจึงได้นำข้อเสนอการปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งนี้อัตนสังกัต ได้แก่ เทศบาลตำบลธาตุ เพื่อร่วมเป็นเจ้าภาพในการดำเนินงานปรับปรุงนี้ให้แล้วเสร็จ

งานก่อสร้างปรับปรุงล่าช้าออกไปบ้างเล็กน้อยเนื่องมาจากฝนที่ตกมาโดยตลอด และแรงงานอาสาสมัครโดยพ่อแม่ผู้ปกครองและกำลังสนับสนุนจากเทศบาลตำบลธาตุได้ดำเนินงานจนแล้วเสร็จ โดยในระหว่างการก่อสร้างนั้นได้ย้ายเด็กเล็กปฐมวัยไปทำการอยู่ ณ อาคารศาลาประชาคมหลังเก่าที่อยู่ติดกัน

เมื่องานการก่อสร้างปรับปรุงแล้วเสร็จ มูลนิธิฯ ได้จัดซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า ได้แก่พัดลมติดฝาผนังจำนวน 4 เครื่อง เครื่องทำน้ำเย็น 1 เครื่องไว้ใช้อำนวยความสะดวกสบายให้กับเด็ก ๆ และคุณครู รวมเบ็ดเสร็จงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานทั้งหมดจำนวน 225,000-บาท (สองแสนสองหมื่นห้าพันบาทถ้วน) และเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2563 ที่ผ่านมา คณะเครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบนได้ส่งมอบอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านผากลางดงที่ปรับปรุงแล้วเสร็จหลังใหม่แห่งนี้ ให้เป็นสาธารณะประโยชน์ของชาวบ้านผากลางดงสืบไป มูลนิธิฯ ขอขอบคุณผู้มีจิตเมตตาทุกท่านที่ได้ร่วมสมทบทุนในการปรับปรุง ศพด.บ้านผากลางดงในครั้งนี้ ขอขอบคุณเทศบาลตำบลธาตุและพ่อแม่ผู้ปกครองชาวบ้านผากลางดงทุกท่านที่ได้เสียสละแรงกายแรงใจมาช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก ๆ ในหมู่บ้านของเรา ขออนุโมทนาสาธุแก่ทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย ...

โครงการลำดับที่ 3 ครูอาสาสมัครเพื่อนักเรียนไทย

โครงการครูอาสาสมัครเพื่อนักเรียนไทย (Teach Thai Students) เป็นกิจกรรมจิตอาสาที่มูลนิธิ เปิดกว้างให้กับพี่ๆ เยาวชนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้มีโอกาสมาให้ข้อมูลความรู้ด้านต่างๆ แก่นักเรียนของโรงเรียนในหมู่บ้านที่ห่างไกล ในปีที่ผ่านมา กิจกรรมครูอาสาสมัครประกอบด้วย ถ่ายพัฒนาภาษาอังกฤษและถ่ายพัฒนาทักษะชีวิต โดยมีเป้าหมายมุ่งเน้นให้นักเรียนมีโลกทัศน์ที่เปิดกว้างมากขึ้นในการเรียนรู้สิ่งใหม่ เพื่อให้เป็นแรงบันดาลใจในการศึกษาเล่าเรียนและเติบโตต่อไป

ปี พ.ศ. 2563 มูลนิธิ ได้จัดกิจกรรมในห้วงเวลาก่อนวิกฤตโควิด ครั้นเมื่อวิกฤตโควิดเริ่มต้นในเดือนมีนาคม ทางมูลนิธิ จึงไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ และเมื่อสถานการณ์ผ่อนคลาย มูลนิธิเห็นว่า โรงเรียนประถมศึกษาทุกแห่งยังมีภาระกิจอยู่มาก ทั้งในรูปแบบการสอนออนไลน์ การขยายเวลาสอนเพิ่มเติมเพื่อให้ครบชั่วโมงเรียน การตรวจเยี่ยมนักเรียนและพบปะผู้ปกครองตามบ้านทั้งหมดนี้ เป็นภาระหน้าที่เฉพาะกิจของทุกโรงเรียนที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งจากต้นสังกัดส่วนกลาง ด้วยเหตุนี้ มูลนิธิ จึงเห็นสมควรที่จะระงับกิจกรรมโครงการครูอาสาสมัครเพื่อนักเรียนไทยออกไปก่อน จนกว่าโรงเรียนประถมศึกษาจะเข้าสู่ภาวะปกติและจะพิจารณาใหม่ในปี พ.ศ. 2564 ในลำดับต่อไป

กิจกรรมที่ได้ดำเนินการในปี พ.ศ. 2563 ได้แก่

กิจกรรม	สถานที่	นักเรียน (คน)
1. กิจกรรมวันเด็กและมอบทุนการศึกษา	โรงเรียนบ้านนาโคก อ.สังคม จ.หนองคาย	60
2. ทิวโอเน็ต (ONET) วิชาภาษาอังกฤษ นักเรียนระดับชั้น ป.4 ถึง ป.6	โรงเรียนบ้านสาวแล โรงเรียนบ้านโพธิ์ตาก อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย	36
3. ถ่ายพัฒนาทักษะชีวิต "วิชาเฟสบุ๊คและสื่อออนไลน์"	โรงเรียนบ้านแก้งใหม่ และโรงเรียนบ้านนาโคก อ.สังคม จ.หนองคาย	60

1. กิจกรรมวันเด็กโรงเรียนบ้านนาโคก อ.สังคม จ.หนองคาย

2. กิจกรรมติวโอเน็ต (ONET) วิชาภาษาอังกฤษ

นักเรียนระดับชั้น ป.6 โรงเรียนบ้านสาวแล และโรงเรียนบ้านโพธิ์ตาก อ.โพธิ์ตาก จ.หนองคาย

ONET ย่อมาจาก Ordinary National Education Test คือ การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน เป็นการทดสอบเพื่อวัดความรู้และความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประเมินตามมาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในมุมมองของมูลนิธิฯ ต่อสถานการณ์การสอบโอเน็ตของประเทศไทยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียน ทำไมนักเรียนต้องมาสอบโอเน็ต ในเมื่อมีการสอบเพื่อวัดความรู้เป็นวาระปกติในชั้นเรียนของโรงเรียน หรือนี่คือเครื่องมือวัดผลการทำงานของโรงเรียนอีกชั้นหนึ่งที่เป็นกรอบเดียวกันสำหรับนักเรียนทั้งประเทศ การสอบแข่งขันจัดอันดับเช่นนี้ ย่อมมีผลกระทบต่อจิตใจต่อนักเรียนอย่างแน่นอน ไม่เพียงเฉพาะนักเรียนที่ความจำไม่ดีเท่านั้น แต่การแข่งขันจัดอันดับวิชาการเช่นนี้ให้กับนักเรียนระดับชั้นประถมนั้นย่อมสร้างความเครียดและแรงกดดันเป็นอย่างมาก ในอนาคต ประเทศไทยเราจะมีวิธีการอื่นใดอีกหรือไม่ที่ดีกว่านี้

3. กิจกรรมค่ายทักษะชีวิต “วิชาเฟสบุ๊คและสื่อออนไลน์”

ในหลายปีที่ผ่านมาจวบจนปัจจุบัน เราได้ยืมขีวิตเด็กถูกล่อลวงผ่านโปรแกรมเฟสบุ๊คอยู่บ่อยครั้ง เราได้เห็นภาพคลิปมากมายของเด็กที่กระทำรุนแรงต่อผู้คนรอบข้าง หรือที่ถูกกระทำรุนแรงทางร่างกายและจิตใจ อันเป็นผลมาจากการเสพติดเกมส์ออนไลน์ต่าง ๆ พัฒนาการของเด็กที่ติดเกมส์หรือติดโทรศัพท์มือถือถึงนั้น เป็นผลพวงมาจากการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมไม่ถูกต้อง พ่อแม่ผู้ปกครองปล่อยปละละเลยมาตั้งแต่ห้วงปฐมวัย ไม่มีการควบคุมหรือกติกาใดๆ ให้เป็นข้อตกลงปฏิบัติที่ชัดเจนและเข้มงวดหลายครอบครัวคิดเพียงว่า เมื่อลูกโตขึ้นก็จะสามารถเลิกอาการเสพติดเกมส์และโทรศัพท์ได้เอง ซึ่งคิดผิดอย่างมาก

โซเชียลเน็ตเวิร์กทำงานได้อย่างไร

ต้องมีอินเทอร์เน็ต แล้วอินเทอร์เน็ตคืออะไร?

ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ซึ่งเชื่อมโยงเครือข่ายมากมายทั่วโลกเข้าด้วยกัน เพื่ออำนวยความสะดวกในการสืบค้น ข้อมูล คัดลอกแฟ้มข้อมูล และโปรแกรมมาใช้ รวมทั้งสื่อสารถึงกันทางอีเมล (แบบสายเชื่อมต่อและไร้สายเชื่อมต่อ – Wi-Fi)

“โทรศัพท์มือถือถือกับลูกน้อย” เป็นหนึ่งในหัวข้อการฝึกอบรมพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัย ซึ่งหวังว่านั้นยังสามารถจัดการได้ง่ายกว่าเมื่อลูกอายุมากขึ้นในระดับประถมและมัธยมศึกษา การเสพติดเกมส์และสื่อออนไลน์เป็นทางออกของชีวิตของเด็กที่ไม่มีสายสัมพันธ์และความสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อแม่ผู้ปกครอง ในหลายกรณีที่เด็กขาดความอบอุ่นในครอบครัว ไม่มีที่พึ่งทางจิตใจ ไม่มีที่ปรึกษาในชีวิตประจำวันที่จะพูดคุยกับใครได้ในครอบครัว “เกมส์และเพื่อนในโลกออนไลน์” จึงเป็นคำตอบเดียวที่พวกเขาจะพบปะและแลกเปลี่ยนพูดคุยกันได้อย่างอิสระเสรี

แต่โลกของเกมและโลกของสื่อออนไลน์ ไม่ใช่โลกที่แท้จริง แม้จะเสมือนจริงเพียงใด ก็ไม่มีทางมาทดแทนโลกที่แท้จริงได้ เพราะโลกเสมือนจริงนั้น ไม่มีเคยมีตัวตนที่แท้จริงของใครเลย เป็นเพียงช่องทางสื่อสารเพื่อระบายความคับแค้นตัวตนของคนแปลกหน้าแล้วประสาอะไรกับเด็กระดับประถมศึกษาจะไปรู้เท่าทันกับสิ่งล่อลวงเหล่านี้ ความอยากรู้อยากเห็นตามห้วงวัยของเด็กวัยรุ่นนั้นเป็นตัวกระตุ้นอย่างมากที่จะทำให้เด็กลองกล้าเข้าไป เข้าไปเล่น เข้าไปพูดคุย เข้าไปเสวนา เข้าไปทำท่าย และขยายผลกลุ่มเพื่อนออกไปเรื่อยๆ หากเด็กวัยรุ่นรู้ไม่เท่าทันถึงผลกระทบต่อเนื่องที่เกิดจากการติดเกมส์ติดสื่อออนไลน์เหล่านี้ อันตรายในรูปแบบต่างๆ กำลังรอเวลาคืบคลานเข้ามาในชีวิต เล็กๆ น้อยๆ ตั้งแต่ไม่รู้จักเวลา เล่นแต่เกมส์ ไม่ทำการบ้าน ไม่ทำงานบ้าน ติดเพื่อน ไม่ไปโรงเรียน หนีเรียนไปมั่วสุมโดยใช้สื่อโซเชียลเป็นทีระบายออก ด่าทอและนัดทะเลาะตบตีกัน และเมื่อปิกกล้าหาญแข็งมากขึ้น ก็นัดพบคนแปลกหน้าที่ไม่รู้จัก ถูกล่อลวงไปกระทำผิดมีร้าย กว่าจจะรู้ตัวอีกทีก็อาจจะสายเกินไป

ยอดคนใช้ 2.45 พันล้านคน ในปี 2563
facebook

ยอดคนใช้ 27 ล้านคน ในปี 2563
Instagram

ยอดคนใช้ 330 ล้านคน ในปี 2563

Facebook is a **social networking site** that makes it easy for you to **connect and share** with family and friends online. Originally designed for college students, Facebook was created in 2004 by **Mark Zuckerberg** while he was enrolled at Harvard University. By 2006, **anyone** over the age of 13 with a valid email address could join Facebook. Today, Facebook is the world's largest social network, with **more than 1 billion users** worldwide.

กลุ่มเป้าหมายของกิจกรรมนี้เป็นนักเรียนชั้น ป.4 ป.5 และ ป.6 ของโรงเรียนบ้านแก้งใหม่และโรงเรียนบ้านนาโคก ที่เด็กทุกคนรู้จักการใช้โทรศัพท์มือถือและมีสื่อออนไลน์ใช้แอคเคาท์ (Account name) เป็นของตนเอง นั้นแปลว่าเด็กนักเรียนบางคนมีประสบการณ์รู้วิธีการใช้สื่อออนไลน์มาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ก่อน ป.4) อย่างไรก็ตาม นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ประวัติความเป็นมาวิวัฒนาการของการสื่อสารทางโทรศัพท์ ที่มีแต่เสียงและต่อมาพัฒนาจนมาเป็นทั้งเสียงและภาพเคลื่อนไหว โดยสรุปแล้ว เด็กๆ เรียนรู้วิธีการเล่นวิธีการใช้มือถือและสื่อออนไลน์มาบ้างพอสมควร และสิ่งที่ต้องเรียนรู้เพิ่มเติมด้านเทคนิค คือใช้อย่างไรให้ถูกต้องและประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะการเล่นเกมส์และสื่อออนไลน์ต้องอาศัยใช้อินเตอร์เน็ต ซึ่งต้องเสียสตังค์ค่าเน็ตที่ผู้ปกครองเป็นคนจ่าย

สิ่งที่นักเรียนต้องพิจารณาและคิดให้มากที่สุด เมื่อแบ่งตามประเภทของสื่อที่เล่น

1. เกมส์ เล่นได้ แต่จำกัดเวลาและเล่นในเวลาที่เหมาะสม ทำการบ้านทำงานบ้านทุกสิ่งทุกอย่าง ช่วยพ่อแม่ให้แล้วเสร็จก่อนแล้วจึงเล่น และควรเป็นเกมส์ที่ไม่รุนแรงแบบฆ่าฟันแทงกันตาย ให้ผู้ปกครองช่วยดูว่าเกมส์ที่เล่นเหมาะสมหรือไม่อย่างไร
2. สื่อออนไลน์ต่างๆ โดยเฉพาะเฟสบุ๊คและโปรแกรมพูดคุย (Chat Application) เมื่อมีการสื่อสารปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น สิ่งที่ต้องพิจารณาอย่างมากก่อนโพสต์สิ่งใดต่อไปนี้ว่าจะทำให้คนที่เราสื่อสารด้วยและคนอื่นที่อาจจะเห็นโพสต์ของเรา มีความรู้สึกไม่พอใจและเดือดร้อนกับการโพสต์ของเราหรือไม่ คิดให้ดีกว่าโพสต์ หากไม่แน่ใจอย่าโพสต์ ให้ถามผู้ใหญ่ที่เราเชื่อใจได้เสียก่อน
 - ก. ภาพของตนเองที่โพสต์
 - ข. ภาพของคนอื่นที่จะแชร์ต่อ
 - ค. คำพูดของตนเองที่โพสต์
 - ง. คำพูดที่โต้ตอบกับคนอื่น

โครงการลำดับที่ 4 การพัฒนาเด็กและเยาวชนในสถานสงเคราะห์

สถานสงเคราะห์เด็กในจังหวัดหนองคายที่มูลนิธิฯ เราทำงานช่วยเหลือเด็ก ๆ ด้วยกันมาหลายปีมีอยู่ 2 แห่ง ได้แก่

1. บ้านซาลนิลลีเฮ้าส์ ตั้งอยู่ที่บ้านดอนหวาย อำเภอเมืองหนองคาย เป็นสถานสงเคราะห์เด็กและเยาวชนที่ก่อตั้งโดยคุณพ่อเซ (Father Michael Shea) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 แรกเริ่มนั้นให้การช่วยเหลือครอบครัวและเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์เอชไอวีเอดส์ ปัจจุบันบ้านซาลนิลลีเฮ้าส์หนองคายให้การสงเคราะห์เด็กที่ทุกข์ยากลำบากทุกประเภท ทั้งที่เกิดจากโรคภัยไข้เจ็บ ถูกทอดทิ้ง ถูกกระทำรุนแรง เป็นต้น การสงเคราะห์นี้หมายรวมถึงที่พักอาศัย อาหารการกิน การอบรมปมนิสัย การเรียนหนังสือ การรักษาพยาบาล การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ ทั้งหมดนี้ นับตั้งแต่เด็กแรกเกิดไปจนถึงอายุ 18 ปี
2. บ้านมิตรมวลเด็ก ตั้งอยู่ในกลางเมืองหนองคายและดำเนินงานมากกว่า 20 ปีแล้ว ให้การสงเคราะห์เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดที่ถูกทอดทิ้งหรือเด็กที่ผู้ปกครองไม่มีศักยภาพในการเลี้ยงและดูแล ตลอดจนการดูแลบำบัดรักษาเด็กที่เจ็บป่วยให้หายเป็นปกติ ก่อนการส่งต่อให้กับครอบครัวอุปถัมภ์ของผู้มีเมตตาที่ต้องการเลี้ยงดูเป็นบุตรหลานของตนเองต่อไป

บ้านซาลนิลลีเฮ้าส์เมื่อครั้งก่อตั้งในปี พ.ศ. 2541

ในปี 2563 เป็นปีที่ลำบากมากพอสมควรเนื่องจากสถานการณ์โควิด เด็ก ๆ ไม่อนุญาตให้ออกไปข้างนอกที่ไหนได้เลยตลอด 24 ชั่วโมงและตลอดเวลาที่ราชการกำหนดปิดโรงเรียน (มี.ค. - ก.ค.) แนนอนว่าเด็ก ๆ หลายคนที่กำลังเจริญเติบโต ไม่เคยรู้เรื่องราวแบบนี้มาก่อน จะมีคำถามและข้อสงสัยมากมายว่าเกิดอะไรขึ้น ทำไมไม่ได้ไปโรงเรียน ไม่ได้ไปเล่นกับเพื่อนๆ รวมไปถึงถูกจำกัดพื้นที่และต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านการรักษาสุขภาพอนามัยและการป้องกันโรค เหล่านี้ทำให้เด็ก ๆ เกิดความเครียดได้ อย่างไรก็ตาม มูลนิธิฯ ได้ปรึกษาหารือร่วมกันกับ

ทีมงานของบ้านซาลนิลลีเฮ้าส์ถึงแนวทางการแก้ไขและช่วยเหลือให้เด็ก ๆ ได้มีสภาพจิตใจและการดำรงอยู่ภายในบ้านให้เป็นปกติสุขที่สุดเท่าที่จะทำได้ ยังโชคดีที่ปิดเทอมแรกก่อนเกิดเหตุการณ์วิกฤตโควิด เด็ก ๆ ได้ไปทัศนศึกษาออกสถานที่ ได้ไปสนุกสนานพักผ่อนและเปิดโลกทัศน์

หมวดที่ 5 ผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก มาตรา 50 ห้ามมิให้ผู้ปกครองสวัสดิภาพหรือผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กเปิดเผยชื่อตัว ชื่อสกุล ภาพหรือข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับตัวเด็ก ผู้ปกครอง ในขณะที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียงเกียรติคุณ หรือสิทธิประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดของเด็กหรือผู้ปกครอง บทบัญญัติในวรรคนี้ให้ใช้บังคับแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา และผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา 24 ซึ่งได้ล่วงรู้ข้อมูลดังกล่าว เนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ตนด้วยโดยอนุโลม

ที่มา: พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

ด้วยเหตุของการรายงานประจำปี มูลนิธิฯ จึงมีความจำเป็นในการนำเอาภาพกิจกรรมต่าง ๆ มาประกอบการอธิบายและได้พิจารณาถึงความเหมาะสมในการเผยแพร่แล้วด้วยประการทั้งปวง และห้ามมิให้ผู้ใดคัดลอกหรือนำเอาภาพกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ไปโฆษณาหรือเผยแพร่ทางสื่อมวลชนหรือสื่อสารสนเทศประเภทใดที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เด็กในสถานสงเคราะห์ได้ กรณีที่ท่านต้องการข้อมูลในส่วนนี้ กรุณาติดต่อมูลนิธิฯ โดยตรงตามที่อยู่ที่แจ้งไว้ในปกหลังของรายงานฉบับนี้

กิจกรรมที่ดำเนินการในปี พ.ศ.2563

1. ผู้มีจิตเมตตามอบข้าวสารและสิ่งของเครื่องใช้ให้กับเด็กในสถานสงเคราะห์บ้านชาลนิลลีแฮส์และบ้านมิตรมวลเด็ก

2. การทัศนศึกษาในระหว่างปิดภาคเรียน: ภูทอกและบึงโขงหลง โชคดีที่ได้ไปทัศนศึกษาก่อนเกิดวิกฤตโควิด มูลนิธิฯ พาเด็กๆ ไปเดินป่าและภูเขาที่วัดเจติยาศรีวิหาร หรือวัดภูทอกที่มีชื่อเสียงของจังหวัดบึงกาฬ และไปสนุกสนานที่ทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ของอำเภอบึงโขงหลง หาดคำสมบูรณ์

3. การส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับเยาวชนในสถานสงเคราะห์: ในสถานสงเคราะห์ของเรา นอกเหนือจากหน้าที่ไปโรงเรียนแล้ว เด็กทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบแตกต่างกันไปภายในบ้าน งานบ้าน งานครัว เป็นต้น อีกหนึ่งกิจกรรมหลักสำหรับเยาวชนเด็กโตคือการฝึกฝนทักษะอาชีพ ในสถานสงเคราะห์ของเรา กิจกรรมหลักได้แก่ งานเกษตรกรรม ปลูกข้าว เลี้ยงหมูเลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ดเลี้ยงปลา และการฝึกงานหัตถกรรม ได้แก่การสานกระเป๋าพลาสติกเพื่อจำหน่ายเป็นของที่ระลึก เป็นรายได้เสริมค่าขนมไปโรงเรียนของเด็กๆ โดยมีคุณแม่ผู้ปกครองประจำบ้านเป็นผู้ฝึกสอน และมูลนิธิฯ ส่วนหนึ่งนั้นนำไปจำหน่ายให้กับผู้มีจิตเมตตา ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้อุดหนุนกระเป๋าสานพลาสติกของเด็กๆ มา ณ ที่นี้ด้วย ...A...

4. ค่ายสันทนาการสำหรับเด็กในสถานสงเคราะห์: ในช่วงวิกฤตโควิดรุนแรง สถานสงเคราะห์ห้ามเด็กทุกคนออกไปข้างนอก ห้ามไปสูดสิ่งกับคนข้างนอกหรือคนแปลกหน้า ให้อยู่แต่ภายในบริเวณของสถานสงเคราะห์ตลอดเวลา แม้จะทราบดีว่ามาตรการเหล่านี้สร้างความเครียดความกดดันให้กับเด็กๆ แต่เราทุกคนก็ต้องปฏิบัติ เพื่อความปลอดภัยด้านสุขภาพ เรายังมีกิจกรรมหลายอย่างภายในบ้านให้เด็กๆ ได้ผ่อนคลาย ทั้งดนตรี กีฬา งานเกษตรกรรม งานหัตถกรรม จนเมื่อสถานการณ์ผ่อนคลายบ้างแล้ว พี่ๆ นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย ได้มาจัดกิจกรรมค่ายสันทนาการและให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน พร้อมทั้งการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างพี่ๆ กับน้องๆ คนโตที่กำลังจะสำเร็จการศึกษา

ขอขอบคุณพี่ๆ จากคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคายที่มาจัดกิจกรรมสันทนาการและให้ความรู้แก่เด็กๆ

5. ค่ายอาสาพัฒนาโดยเยาวชนในสถานสงเคราะห์: การให้คือการละตัวตน เพื่อที่จะสร้างตัวตนใหม่ที่ดีกว่า นี่เป็นหลักการพื้นฐานในการพัฒนาตนเอง และเป็นที่มาของการนำพาเด็กๆ ไปทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือคนอื่น ค่ายอาสาพัฒนาโดยเด็กในสถานสงเคราะห์ของเราครั้งนี้ ถือได้ว่าเป็นครั้งแรกที่ทำได้ทีเด็ดๆ ได้ออกไปช่วยเหลือคนอื่นอย่างเป็นกิจจะลักษณะ พวกเราไปซ่อมแซมและปรับปรุงสนามเด็กเล่นให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ห่างไกลในเขตภูเขาสูงของจังหวัดเลย ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านป่าช้าหาลามและบ้านกกชุมแสง เด็กๆ นอกจากความสนุกสนานแล้ว ไม่น่าเชื่อว่า พลังของเด็กๆ นั้นมีมากมายเสียเหลือเกิน แม้อากาศจะร้อนสุดๆ เด็กๆ ก็อดทนและช่วยกันทำงานปรับปรุงรั้ว ทาสีอาคารและสนามเด็กเล่นจนแล้วเสร็จ

เด็กทุกคนต้องการ “แม่” เพื่อให้มีชีวิตอยู่ต่อไปได้

จำนวนผู้รับประโยชน์ของโครงการต่าง ๆ พ.ศ. 2563

กลุ่มเป้าหมาย	โครงการ	ผู้รับประโยชน์ โดยตรง (เด็ก)	ผู้รับประโยชน์ โดยอ้อม
เด็กและครอบครัว ที่ยากลำบาก	1. การเยี่ยมบ้านและช่วยเหลือเด็กของครอบครัวที่ยากลำบาก 2. การปรับปรุงบ้านที่ทรุดโทรมของเด็กและครอบครัวที่ยาก ลำบาก	18 4	36 4 (พ่อแม่ ตายาย)
เด็กปฐมวัยในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก	3. การจัดตั้งเครือข่ายครูปฐมวัยอีสานตอนบน 4. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับครูปฐมวัยและผู้ดูแลเด็ก 5. การประชุมพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 6. การปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ทรุดโทรม	- 2,932 890 12	18 184 445 15 (ครู ผู้ปกครอง)
นักเรียนของ โรงเรียนต่าง ๆ (ภายใต้โครงการครู อาสาสมัครเพื่อ นักเรียนไทย)	7. การติวเตรียมสอบ ONET วิชาภาษาอังกฤษ 8. ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ยากจน 9. ค่ายพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนวิชาเพสบู๊ดและสื่อ ออนไลน์	36 60 60	10 5 10 (ครู)
เด็กในสถาน สงเคราะห์	10. มอบข้าวสารและสิ่งของเครื่องใช้ให้กับเด็กในสถานสงเคราะห์ 11. การทัศนศึกษาในระหว่างปิดภาคเรียน: ภูทอกและบึงโขงหลง 12. การส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับเยาวชนในสถานสงเคราะห์ 13. ค่ายสหันทนาการสำหรับเด็กในสถานสงเคราะห์ 14. ค่ายอาสาพัฒนาโดยเยาวชนในสถานสงเคราะห์	130 100 20 100 80	10 (ผู้ปกครองในสถาน สงเคราะห์)
	รวม	4,442	737

สรุปรายงานด้านการเงิน พ.ศ. 2563

รายรับ

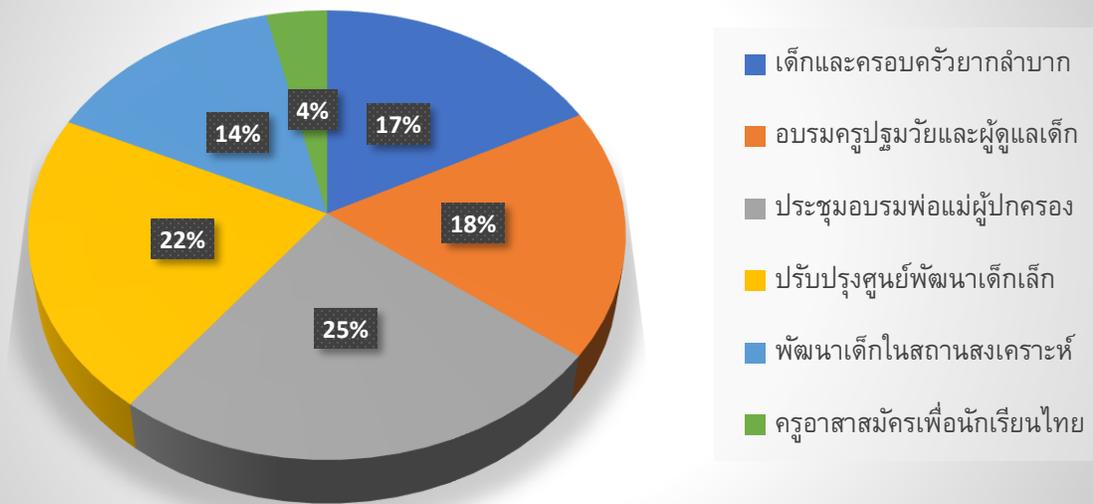
ที่มา	บาท
1. เงินบริจาคจากผู้มีจิตเมตตาทั่วไป	2,102,749.74
2. เงินบริจาคจากก่อดองรับบริจาค	1,160.00
รวมเงินบริจาค	2,103,909.74

รายจ่าย

ประเภทของรายจ่าย	บาท
1. ค่าบริหารจัดการสำนักงาน	189,309.68
2. ค่ารายจ่ายโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชน (สรุปรายการจ่ายของแต่ละโครงการในตารางด้านล่างนี้)	1,391,590.00
รวมค่าใช้จ่าย	1,580,899.68

ตารางสรุปรายจ่ายเพื่อโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2563

ร้อยละของงบประมาณใช้จ่ายแต่ละโครงการ

รับรองโดย คุณสุณี โพภิญโญ

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเลขที่ 12639

คณะกรรมการและที่ปรึกษาของมูลนิธิฯ

นายเนรมิต วิเชียรเครือ
ประธานกรรมการ
ผู้ทำหน้าที่นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์
พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก
กระทรวงยุติธรรม

นางจามรี สุวรรณราช
ที่ปรึกษามูลนิธิด้านการศึกษา
ครูชำนาญการ
โรงเรียนบ้านแดงใหญ่
(ราษฎร์คุรุวิทยาคาร)
จ.ขอนแก่น

นางปิยะวดี ไทยชาติ
รองประธานกรรมการ
ข้าราชการบำนาญ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

นางสาวระวีวรรณ ศรีนิล
กรรมการและเลขานุการ
รักษาการเหรียญก
กรรมการผู้จัดการ
บริษัท อัลไลแอนซ์ เทรตแอนด์
คอนซัลท์ จำกัด

นางสาวนิตา พุ่มธรรมรัตน์
กรรมการ
ผู้ประกอบการร้าน
Balcony Coffee and Bakery

บทส่งท้าย: เด็กดีเป็นศรีแก่ชาติ เด็กฉลาด ชาติเจริญ...

เด็กดีเป็นศรีแก่ชาติ เด็กฉลาด ชาติเจริญ: คำขวัญวันเด็กแห่งชาติปี พ.ศ. 2516 จนถึงมาถึงปี พ.ศ. 2564 ความหมายของคำว่าเด็กดีและเด็กฉลาดนั้น คงต้องให้คำนิยามเพิ่มเติมอีกมาก เพราะว่าโลกของเรานั้น การเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมและวิวัฒนาการของเทคโนโลยีมีผลกระทบอย่างยิ่งต่อวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ “โลกหนึ่งเดียว” เกิดขึ้นมาแล้วตั้งแต่การเกิดขึ้นของอินเทอร์เน็ตและพัฒนาก้าวหน้าไปไม่สิ้นสุด ทำให้ผู้คนของทุกแห่งหนในโลกนี้สามารถเชื่อมโยงติดต่อกันได้อย่างง่ายและรวดเร็ว ความดีและความฉลาด อาจจะไม่เพียงพอที่จะช่วยให้เด็กคนหนึ่งก้าวเดินไปสู่เป้าหมายในอนาคตได้

แล้วความก้าวหน้าของเทคโนโลยีมีผลอย่างไรต่อการเลี้ยงและดูแลคุณภาพชีวิตของลูก คำตอบนั้นขึ้นอยู่กับพ่อแม่และผู้ปกครองที่เลี้ยงดูลูก หากท่านมีความรักความตระหนักรู้พร้อมและข้อมูลความรู้ที่ดี ลูกน้อยที่กำลังเติบโตของท่านก็จะได้รับการเตรียมความพร้อมที่ดีต่อการเผชิญกับสังคม สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีและโลกกว้าง ในทางตรงกันข้าม โลกยุคบริโภคนิยม หากท่านในฐานะพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่เลี้ยงดูลูกในชีวิตประจำวันนั้น ไม่ใส่ใจหรือตระหนักในหน้าที่ที่ควรทำ บัณฑิตเสี่ยงที่จะเข้ามาบั่นทอนคุณภาพชีวิตที่ดีของลูกเริ่มตั้งแต่ห้วงปฐมวัยโดยที่ท่านไม่รู้ตัวเลย ได้แก่หน้าจอต่าง ๆ โทรทัศน์ เกมสื่อนิตเตอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ สื่อสังคมออนไลน์ และเมื่อลูกเสพติดสิ่งเหล่านี้ไปจนโตระดับประถมศึกษาแล้ว หมายความว่าสมองส่วนหน้าวงจรประสาทที่ควรจะได้รับ การตัดแต่งที่ดีนั้นได้ถูกทำลายทิ้งไป แปลความให้เข้าใจอย่างง่ายได้ว่า เมื่อลูกไม่มีความอดทนอดกลั้นในการรับผิดชอบต่อร่างกาย ชีวิตและหน้าที่พื้นฐานของตนเอง เมื่อโตขึ้นด้วยความเปราะบางและปราศจากทักษะชีวิต ลูกจะเอาแก่นสารอะไรไปทำหน้าที่ของตนเองในระดับชั้นที่สูงขึ้นไป

คำว่า “เลี้ยงลูก” เป็นภาระหน้าที่ที่ยิ่งใหญ่มาก มีผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญหลายท่านกล่าวไว้ว่า หากไม่มีความพร้อม-อย่ามีลูก แต่ในสังคมไทยเรานั้น มีเด็กที่เกิดมากับความไม่พร้อมมากมายเสียเหลือเกิน อาการหนักเบาแตกต่างกันไป ตั้งแต่ลูกทำร้ายร่างกาย ถูกทอดทิ้ง หรือแม้แต่ถูกทำให้เสียชีวิตตั้งแต่แรกเกิด

ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใดก็ตาม เมื่อลูกน้อยได้เกิดมาชีวิตมีลมหายใจภายใต้การเลี้ยงดูของทุกท่านแล้ว ครอบครัวยุคใหม่ที่วางแผนมาดี ก็ขอให้ปฏิบัติและเฝ้าระวังการเจริญเติบโตของลูกตามคู่มือของทางสาธารณสุขและคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ส่วนท่านใดที่ยังสงสัยว่าวิธีการเลี้ยงลูกของเรานั้นถูกต้องหรือไม่ หลักการพื้นฐาน 4 ข้อต่อไปนี้ เป็นแนวทางที่ง่ายที่สุดและรับประกันขั้นต้นได้ว่า การเลี้ยงลูกของเรามาถูกทางแล้วตามหลักการพัฒนามองที่ดี (EF-Executive Function) ของนายแพทย์ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์

1. พ่อแม่ควรเลี้ยงลูกด้วยตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน 3 ปีแรก: สร้างแม่ที่แท้จริง สร้างสายสัมพันธ์ สร้างตัวตนของลูก
2. เล่นกับลูกให้มากที่สุดจนถึง 7 ขวบ: สร้างพัฒนาการกล้ามเนื้อส่วนต่างๆ สร้างสายสัมพันธ์ สร้างตัวตน สร้างคุณค่า
3. อ่านนิทานก่อนนอนทุกวันจนถึง 10 ขวบ: สร้างสมองความจำใช้งาน สร้างสายสัมพันธ์ สร้างจินตนาการและโลกทัศน์
4. สอนให้ดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายและทำงานบ้านตั้งแต่เริ่มทำได้: สร้างตัวตน สร้างคุณค่าในความรับผิดชอบ

ในส่วนของคุณยพัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนประถมศึกษามัธยมศึกษา นั้น เป็นวาระที่รับช่วงต่อจากที่บ้าน เราคงไม่สามารถไปเปลี่ยนแปลงระบบและโครงสร้างอะไรในปัจจุบันของสถานศึกษาได้ แต่สิ่งที่ทำได้ในมือของเราคือการเตรียมความพร้อมของลูกให้มากที่สุดในการออกไปใช้ชีวิตร่วมกับคนอื่น ตามลำดับห้วงวัยการเจริญเติบโตของลูก

มาถึงตรงนี้แล้ว พ่อแม่ผู้ปกครองหลายท่านอาจจะมีคำถามหรือเงื่อนไขที่จะทำให้ไม่สามารถเลี้ยงลูกได้เต็มที่เต็มเวลา คำตอบมีอย่างเดียวคือ ท่านมั่นใจได้อย่างไรว่าคนอื่นจะมาเลี้ยงลูกเรานั้น เขาจะทำหน้าที่ได้ดีไม่น้อยไปกว่าเรา ยุคสมัยใหม่โลกเปลี่ยนไปเร็วมาก มากเสียจนพ่อแม่ผู้ปกครองที่ว่าทันสมัยแล้ว บางครั้งก็อาจจะตามไม่ทัน... มุลนิธิฯ ขอให้กำลังใจพ่อแม่ผู้ปกครองทุกท่านลงทุนเลี้ยงลูกด้วยตนเองเสียแต่วันนี้ อาจจะเหนื่อยกว่าเดิมสักหน่อย แต่ผลพลอยได้เมื่อลูกเติบโตใหญ่นั้น “คุ้มค่าและมีคุณค่า” เป็นอย่างยิ่ง ขอให้กำลังใจคุณพ่อคุณแม่ทุกท่าน...

มูลนิธิฯ ขอขอบคุณผู้มีจิตเมตตาทุกท่านที่ได้สนับสนุนมูลนิธิฯ ทั้งที่เป็นการบริจาคโดยตรงเข้าบัญชีของมูลนิธิฯ การสนับสนุนช่วยซื้อสินค้าและสิ่งของที่ห้อง ๆ จิตอาสาไปตั้งบู๊ทตามห้างร้าน การส่งมอบเสื้อผ้า ตุ๊กตาของเล่น และสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ มาให้ถึงสำนักงานมูลนิธิฯ ที่จังหวัดหนองคาย ตลอดจนท่านที่ช่วยประชาสัมพันธ์ กิจกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ ของมูลนิธิฯ ผ่านทางสื่อโซเชียล เฟสบุ๊กและเว็บไซต์ของมูลนิธิฯ

มูลนิธิฯ ในฐานะองค์กรพัฒนาเด็กที่อาสาเข้ามาทำงานเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาเด็กไทยของเรา ขอให้คำมั่นว่า มูลนิธิฯ จะทำหน้าที่นี้ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ ด้วยสติปัญญา ด้วยความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสมและ ด้วยมโนสำนึกของความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก ๆ เป็นที่ตั้ง

มูลนิธิฯ ขออนุโมทนาสาธุในบุญประโยชน์ทุกประการที่เกิดแก่คุณภาพชีวิตของเด็กอันได้จากการสนับสนุนของท่าน และขออำนวยการอำนวยพรให้ท่านและครอบครัวจงมีสุขภาพที่แข็งแรง ประสบแต่ความสุขสวัสดิ์และความสำเร็จในชีวิตและการทำงาน

กระทรวงการคลังได้ประกาศให้มูลนิธิฯ เป็นองค์การหรือสถานสาธารณกุศลลำดับที่ 940 ตามประกาศ
กระทรวงการคลัง ว่าด้วยภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม ฉบับที่ 677

การบริจาคช่วยเหลือกิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนของมูลนิธิฯ สามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้

ร่วมบริจาคสมทบทุนการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชน
บริจาคผ่านธนาคารเข้าบัญชีออมทรัพย์

ชื่อบัญชี	มูลนิธิกัลยาณมิตรเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน
ธนาคาร	ธนาคารกรุงไทย
สาขา	สาขาศูนย์ราชการจังหวัดหนองคาย
บัญชีเลขที่	982-8-58723-8

การรับใบเสร็จรับเงิน

กรุณาส่งสำเนาใบฝาก พร้อมชื่อ-สกุล ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์มายังมูลนิธิ เพื่อจะได้จัดส่งใบเสร็จรับเงินให้ท่านต่อไป
สำนักงานเลขที่ 104 หมู่ 5 ตำบลหาดคำ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 43000
โทรศัพท์ 042 414880, 089 5399119 Email : fcyd2014@gmail.com

มูลนิธิกัลยาณมิตรเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน (มกพด.) ขอขอบคุณท่านที่ได้ให้การสนับสนุนมูลนิธิฯ ในการดำเนินโครงการ
และกิจกรรมต่างๆ เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน ด้วยการสนับสนุนนี้ เด็กและครอบครัวที่ด้อยโอกาสจะได้รับการช่วยเหลือ มี
สุขภาพอนามัยและได้รับการศึกษาที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นรากฐานประการหนึ่งในการนำพาชีวิตไปสู่อนาคตที่ดี

มูลนิธิกัลยาณมิตรเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน (มกพด.)
สำนักงานเลขที่ 104 หมู่ 5 ตำบลหาดคำ อำเภอเมือง จ.หนองคาย 43000
โทรศัพท์ 089 5399119, 042 414881 โทรสาร 042 414880

<http://www.fellowship-thaichild.org/>

<https://www.facebook.com/fellowshipthaichild/>

